

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

פרשת שמיני – אחד רוכב על שבע – שנת תשע"א.

פרשת שמיני – מידת הדין – שנת תשע"ט.

השיעורים נכתבו

לרפואת

ברוריה בת מלכה
סיגלית בת ציפורה
איתי בן אהובה
אורי בת ורד
נועם בן מיכל
ירחמיאל דניאל בן טובה באשה
סמי בן סימי
שירה בת שרה וב"ב
ניתאי בן שרון
רחל בת אסתר
לאה שרה בת חנה
אריה יהודה בן רחל
חנה בת שושנה
יוסף מרדכי בן תהילה שמחה
אסתר בת מסעודה
דניאל בן אסתר
אהרן בן יהודית

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה וב"ב
יוסף בן טובה וסיון בת שרה וב"ב
תומר בן פלורנס
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

המעוניינים לתרום להפצת העלון השבועי

יוכלו להתקשר:

0504-170-270

כ"כ ניתן לתרום בכל מכשירי 'קהילות' בקופה
'ע"ש' ברוך שאמר

לעילוי נשמת

אורן חמו בן זהרי
רחל בת נחמה
יצחק קדוש בן מסעודה
אייל בן יעל יולנדה
משה בן בנימין
מרדכי יעקב בן אברהם אליהו
יעקב בן סלמן
טובה בת אהרן
אהרן יוסף בן משה דוד הכהן
אלי סולטן בן אסתר
רותי בת חסיבה
יצחק בן שלמה ואסתר
יצחק בן שאול
ישראל בן שמחה
שאול בן מרדכי אריה
יפה שניידל בת יצחק
משה יהושע בן זרח
אסתר בת קמרה
עמנואל בן שפרה
ניר בן פלורנס
יצחק אריה סימן טוב בן רבקה
ת.נ.צ.ב.ה

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת שמיני – אחד רוכב על שבע – שנת תשע"א.

בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַחֹקֵם הַמִּשְׁכָּן, למה לא לכתוב ישר בצורה פשוטה "בר"ח ניסן"?

אם רואים שכך כתב הקב"ה בתורה, מובן שיש בדבר עניין מסוים, והשאלה היא – מה העניין?

מביא הכלי היקר תירוץ, שבו הייתי רוצה להרחיב היום בס"ד:

אומר הכלי יקר – ויהי ביום השמיני. זה יום שמיני למילואים. נראה מזה שגם יום זה הוא מכלל ימי המילואים שקדמו לו וזה אינו, שהרי הכתוב אומר (ויקרא ח.לג) כי שבעת ימים ימלא את ידכם. ואע"פ שיום זה מלואים לחנוכת המזבח מ"מ מה ענין חינוך אהרן ובניו לחנוכת המזבח. ואולי לפי שר"ל כי בעצם היום ההוא נראה ה' אליהם ולא בימים הקודמים ע"כ הוצרך ליתן טעם מה יום מימים לפי שהיה יום זה שמיני דבר זה גרם לו קדושה ביתר שאת, כי כל מספר ז' חול ומספר שמיני קודש ...

יוצא עפ"י דבריו, שכל מספר שביעי הוא חול ומספר שמיני הוא קודש.

נשאלת השאלה – איך יכל להיות, הרי ידוע שכל השביעיים חביבים !?

כותב רבינו בחיי {פרשת שמיני} – "שמינינו שרוב ענייני המשכן והמקדש סובבים על חשבון שמונה, שהרי בגדי כהן גדול היו שמונה ואילו הן ציץ וחשן ואפוד ומעיל וכתונת תשבץ מצנפת ואבנט ומכנסי בד. בושמי שמן המשחה והקטרת היו ג"כ שמונה. בשמן המשחה ארבעה, מר וקנמון וקנה וקדה. ובקטורת ארבעה נטף ושחלת וחלבנה ולבונה. גם הבדים שאיתם היו נושאים את הכלים היו שמונה, שני בדי הארון ושנים לשלחן ושנים למזבח הזהב ושנים למזבח העולה. גם הקרבנות שהיו מקריבים בבית המקדש לא הוכשרו ליקרב כי אם אחר ח' ימים, הוא שכתוב {ויקרא כב} ומיום השמיני והלאה ירצה. גם השיר שהיו הלויים אומרים על הקרבנות היו שמונה (ר"ל ח' מיני ניגונים/לחנין) למנצח על נגינות על מחלת על עלמות, על הנחילות, על שושנים, על הגתית, על השמינית.

יוצא, שהיות והשמונה הוא המספר החזק שנמצא בבית המקדש והרבה דברים במקדש הם בספרה שמונה, לכן נפתח המשכן בפסוק "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי".

הייתי רוצה להוסיף על דבריו:

אומרת הגמרא {מסכת יומא נג, ב} – נטל את הדם הכהן הגדול היה מקבל את דם הפר ממי שהיה ממרס בו נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד בעת הקטרת הקטורת והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה ביחד זה שמונה.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת שמיני. בשנה רגילה, פרשת שמיני באה לאחר חג הפסח, ועוסקת בין היתר בעניין מאכלות אסורות, ובשבת לאחר מכן קוראים פרשת תזריע – מצורע, שעוסקות בענייני הצרעת ולשון הרע. השנה, שנה מעוברת, ולכן פרשת שמיני באה לפני חג הפסח. לכן הייתי רוצה לעסוק היום בפסוק הראשון בפרשה:

פותרת הפרשה: {ויקרא ט, א} וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: {ב} וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֻטָּאת וְאִיל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקֶּרֶב לִפְנֵי ה': {ג} וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים לְחֻטָּאת וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה.

אומר רש"י – ויהי ביום השמיני. שמיני למלואים, הוא ראש חדש ניסן, שהוקם המשכן בו ביום ונטל עשר עטרות השנויות בסדר עולם (פרק ז) : ולזקני ישראל. להשמיעם שעל פי הדבור אהרן נכנס ומשמש בכהנה גדולה, ולא יאמרו מאליו נכנס. קח לך עגל. להודיע שמכפר לו הקדוש ברוך הוא על ידי עגל זה על מעשה העגל שעשה.

אומרת הגמרא {מסכת שבת פז, ב} – {שמות מ-ז} ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש חוקם המשכן. תנא: אותו יום נטל עשר עטרות: ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים ראשון לכהונה ראשון לעבודה ראשון לירידת האש ראשון לאכילת קדשים ראשון לשכון שכינה ראשון לברך את ישראל ראשון לאיסור הבמות ראשון לחדשים.

אומר תוספות – עשר עטרות נטל אותו היום. הא דלא חשיב ראשון להקמת המשכן משום דאמרין במדרש {ויקרא רבה ס' סמיני} שכל ז' ימי המלואים היה משה מעמיד המשכן ומפרקו אי נמי משום דעליה דהקמת המשכן קאי דה"ק אותו היום של הקמת המשכן נטל עשר עטרות אחרות.

רבינו בחיי {פרשת שמיני} ורבינו חננאל {מסכת שבת} מוסיפים שני דברים נוספים שהיו ביום הזה, ראשון להקרבת שעיר של ר"ח, וראשון לשילוח טמאים ממחנה ישראל.

נשאלת השאלה – למה פתחה התורה דוקא בפסוק {ויקרא ט, א} וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי – האם הכוונה לשמיני בניסן?

אומרים חז"ל, הכוונה היא לראש חודש ניסן ולא לשמיני בו – מה הראיה לכך?

כתיב {ויקרא ח, לג} שבעת ימים ימלא את ידכם, הרי שבעת ימי המילואים, ולאחר מכן כתיב {ט, א} וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי הכוונה ליום השמיני למילואים. מכאן ראינו, שהכוונה לר"ח ניסן.

נשאלת השאלה – למה שלא תכתוב בתורה בצורה פשוטה, כמו שנאמר בפרשת פקודי {שמות מ, יז} וַיְהִי בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן

למרות שבבית המקדש נמצא הרבה דברים שהם שבע – המנורה בעלת שבעה קנים, הכינור בעל שבע נימין.

אומרת הגמרא {מסכת ערכין יג, ב} – דתניא: רבי יהודה אומר: כנור של מקדש של שבעת נימין היה, שנאמר {תהילים טז-יא} שובע שמחות את פניך, אל תיקרי שובע אלא שבע. ושל ימות המשיח שמונה, שנאמר {תהילים יב-א} למנצח על השמינית, על נימא שמינית של עולם הבא.

נקודה נוספת שקשורה לענין השמונה, נוכל למצוא במזמור קי"ט בתהילים, כאשר ישנם כ"ב אותיות, שלכל אות ואות ישנם שמונה פסוקים.

נשאלת השאלה – למה דוקא שמונה פסוקים לכל אות ?

אומר שלמה המלך: {קהלת יא, ב} **תן חלק לשבעה וגם לשמונה כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ.**

אומרת הגמרא {מסכת עירובין מ, ב} – {קהלת יא-ב} **תן חלק לשבעה וגם לשמונה.** ר' אליעזר אומר: שבעה אלו ז' ימי בראשית שמונה אלו ח' ימי מילה. ר' יהושע אומר: שבעה אלו שבעה ימי פסח שמונה אלו שמונה ימי החג.

אומר המדרש {קהלת רבה, פרשה יא, אות א} – **רבי יהודה פתר קרייא דרש את הפסוק במלואים, תן חלק לשבעה, אלו שבעת ימי המלואים, שנאמר (ויקרא ח, לג): כי שבעת ימים ימלא את ידכם. וגם לשמונה, דכתיב (ויקרא ט, א): ויהי ביום השמיני.**

עד כאן, דברי רבותינו על ענין השבע והשמונה והשאלה שנשאלת היא, מה הענין שטמון בספרות הללו?

ממשיך הכלי יקר את ביאורו על הפסוק הראשון, ואומר – כי כל מספר ז' חול ומספר שמיני קודש כדעת המדרש (יל"ש שמות רמא. טו) האומר שכל קלוסו של משה היה באז, ומאז באתי לדבר בשמך, אז ישיר משה כו', כי אז היינו אחד רוכב על ז' והוא להשליט את השי"ת על כל ז' כוכבי לכת ועל כל הנמצאים שנתהוו בז' ימי בראשית, וע"כ נראה להם ה' ביום זה דווקא מצד היותו שמיני כי מספר זה מיוחד אליו ית'.

אומר המדרש {ילקוט שמעוני בשלח רמ"א, טו} – **רבנן אמרי כל פרקמטיא של משה לא היתה אלא באז.** הצלת נפשו באז כשהתעכב במילה, הגיע מלאך ורצה להרגו. באה ציפורה ומלה את בנה, שנאמר {שמות ד, כו} **וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולת. קנטורו באז כשהתלונן לקב"ה, שנאמר {שמות ה, כג} ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה וגו'.** שירתו באז, שנאמר {שמות טו, א} **אז ישיר משה.** אף הפרשת ערים באז, שנאמר {דברים ד, מא} **אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש.**

אותו מדרש כמעט, מופיע במדרש רבה {שמות רבה, פרשה כג, אות ג} – **אמר משה רבון העולמים במה שחטאתי לפניך בו אני מקלסך באותה מידה שחטאתי אני מתקן. אמר רבי לוי בר חיאי משל למדינה שמרדה על המלך ואמר המלך לדכס לשר הביטחון שלו נלך ונלחם בה, אמר לו דכס אין אתה יכול עזוב, תבליג להם, החריש המלך והלך בלילה בעצמו וכבשה. ידע דכס כשהתעורר משנתו, שמע שהמלך בעצמו כבש את אותה מדינה והבין שטעה, החליט לפייס את המלך עשה עטרה והביא למלך, אמר לו העטרה הזו למה, אמר בשביל שחטאתי בדבר ואמרת ליך אין אתה יכול לכן אני רוצה לפייס אותך. כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, יודע אני שחטאתי לפניך באז, שנאמר {שמות ה, כג} **ומאז באתי אל פרעה, והרי טבעת אותו לים, לכך אני משבחך באז, הדא הוא דכתיב: אז ישיר משה.** בא וראה דרך הצדיקים במה שהם סורחים הם מתקנים, הוי: נפת תטפנה שפתותיך כלה, ממי הם למדים מן הקדוש ברוך הוא שבדבר שהוא מכה הוא מרפא, שנאמר {ירמיה ל, יז}: **הוא כי אעלה ארכה לך וממכותיך ארפאך, ממכות שאני מכה אותך, מהם אני מרפא אותך. מנין תדע כן, מן הקדוש ברוך הוא, צא ולמד ממרה, שהורה למשה דבר מר והשליך למים ונמתקו המים, שנאמר {שמות טו, כה}: ויורהו ה' עץ וישלך אל המים, אי זה היה, רבי נתן אומר ירדינו היה. רבי יהושע אומר של ערבה היה. רבי אליעזר המודעי אומר של זית היה, מכל מקום עץ מר היה והמתיק המים המרים. וכך משה לא קנטר אלא באז, ובמה שסרח תקן מעשיו ואמר: אז ישיר משה.****

עד כאן דברי המדרש.

אם אלה הם פני הדברים, בואו ניגש לביאור הענין עפ"י דברי המהר"ל:

אומר לנו המהר"ל, כאשר התורה מדברת על ריבוי היא מדברת על הסיפורה שבע, שנאמר {דברים כח, ז} **בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה דרכים ינוסו לפניך.**

נשאלת השאלה – למה דוקא בשבעה דרכים, אפשר לומר בעשרה ... בעשרים ... במאה ...?

כי כשהקב"ה מדבר על ריבוי, הוא מתכוון לסיפורה שבע!

לפני שנמשיך הלאה, נעמוד על עוד נקודה אחת שהמהר"ל לא עומד עליה, אבל היא נמצאת בספרו של ר' שמשון רפאל הירש:

אומר ר' שמשון רפאל הירש – הסיפורה שבע מבטאת את שלימות מעשה בראשית (שלימות העולם הזה) – שבת זה שבע, קני המנורה שבעה, טהרת מצורע שבעה ימים, טהרת נידה שבע וכו'. לכן, כאשר רוצים להתחבר לשלימות העולם הזה **נשבעים**; המילה 'שבעה', מקורה בסיפורה **שבע**.

נשאלת השאלה – למה רק לאחר שבעה פסוקים מגיעה **תורת ה'**, למה לא בהתחלה?!

אומר המהר"ל – פשוט מאוד, כי שבעת הפסוקים הראשונים מדברים על שבעת ימי בראשית. אבל כשמגיעים לתורה, היא לא נמצאת בסיפורה שבע. היא מעל הטבע ולכן שייכת לסיפורה שמונה ולכן מופיעה גם בפסוק השמיני במזמור הנ"ל.

דורשים חז"ל {שיר השירים רבה, פרשה א, אות ג} - **נגילה ונשמחה בך, רבי אבין פתח (תהלים קיח, כד): זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, אמר רבי אבין אין אנו יודעין במה לשמח, אם ביום אם בהקדוש ברוך הוא, בא שלמה ופרש נגילה ונשמחה בך, בהקדוש ברוך הוא, בך בישועתך, בך בתורתך, בך ביראתך.**

אם התורה היא מעל לגדר הטבע, בא דוד המלך ושורר לקב"ה מזמור קי"ט בתהילים, שכולו מבוסס על כ"ב אותיות התורה שהן מעל לגדר הטבע!

בואו נלך לנקודה נוספת:

התורה ניתנה לאחר **"שבע שבתות תמימות תהינה"**. לא ביום הארבעים ותשע, אלא ביום החמישים, היום הראשון של השבוע השמיני, כי היא שייכת לסיפורה שמונה!

עפ"י הדברים הללו, נוכל להבין דברי גמרא:

אומרת הגמרא {מסכת סוכה נה, ב} – **א"ר אליעזר, הני שבעים פרים הקרבים בחג הסוכות חוץ מפר של שמיני עצרת** כנגד מי הקרבים? **כנגד שבעים אומות** לפי שבחג הסוכות נידונים על המים ומקריבים פרים כנגד האומות לכפר עליהם שירדו גשמים בכל העולם. **ופר יחידי** הקרב בשמיני עצרת **למה** כנגד מי קרב? **כנגד אומה יחידה** עם ישראל **משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה** שתימשך מספר ימים **ליום אחרון** של הסעודה **אמר המלך לאוהבו עשה לי אתה סעודה קטנה כדי שאהנה ממך** משום שאין לי הנאה וקורת רוח בסעודה של אלו אלא בשלך. כך חפץ הקב"ה בפר יחידי הקרב כנגד ישראל יותר מהקרבת הרבים שקרבים כנגד אומות העולם.

אם ככה, תורה, קב"ה וישראל מחוברים לסיפורה שמונה, כי הם השלשה שמחוברים למעלה מגדר הטבע.

מכאן היינו רוצים ללכת לנדבך נוסף:

נוכל להסביר את העניין של א' רוכב על ז' כפאזל עם חלקים רבים. החלקים נקראים בשם שבע.

נשאלת השאלה – למה?

הראיה לכך, כאשר אברהם אבינו הלך לכרות ברית עם אבימלך, נאמר {בראשית כא, כז} **ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכתרו שניהם ברית: {כח} ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן לבדהו.**

נשאלת השאלה – למה הוא לקח דוקא **שבע כבשת**?

כי שלימות העולם הזה, נמצאת בסיפורה **שבע**.

עכ"ד.

אומר המהר"ל – הסיפורה **שבע** מבטאת את הטבע שמספרו **שבע**, ולכן כל מי שנמצא בטבע מקושר ל**שבע**. ואיפה מצינו זאת? אצל אומות העולם שהם שבעים במספר, ושרשם שבעה עממים, שנאמר "זכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי והיבوسی והגרגי" = שבעה עממים שנמצאים בארץ ישראל (בנוסף לישראל), שהם שורשי השבעים.

אם הם שרשי השבעים, לכן גם המצוות שהם מחויבים לקיים, הם שבע מצוות בני נח, כיון ששבע מסמל את ענייני השלימות של העולם הזה!

המספר שמונה, הוא המספר שמבטא את ההנהגה שלמעלה מגדר הטבע – הנהגת הנס.

ההנהגה של למעלה מגדר הטבע, היא ההנהגה של אורייתא, קב"ה וישראל. התורה לא נבראה בששת ימי בראשית, אלא תתקע"ד דורות קודם לכן.

אומרת התורה: {א, א} **בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ.**

אומר רש"י – **בראשית ברא**. בשביל התורה שנקראת (משלי ח כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב ג) ראשית תבואתו.

לגבי ישראל, המספר הוא שמונה, כי הוא המספר המבטא את ההנהגה של למעלה מגדר הטבע!

אומר המהר"ל {תפארת ישראל פרק א-ב} – בוא ותראה, אתה אומר {תהילים יט, א} **למנצח מזמור לדוד: {ב} השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרכיע: {ג} יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחנה דעת: {ד} אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם: {ה} בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם לשמש שם אהל בהם: {ו} והוא כחתן יצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח: {ז} מקצה השמים מוצאו ותקופתו על קצותם ואין גסתר מחמתו ... מגיעים לפסוק השמיני - {ח} תורת ה' תמימה משיבת נפש עדות ה' נאמנה מחכימת פתי.**

מגיע יהודי לבית המדרש ושואל את כולם: "שמעתם מה קרה???"
"מה???"

"אחשורוש השתגע על כל הראש, עשה משתה 180 יום, רצה להביא את ושתי רק עם כתר על הראש ... השתגע !!!
שמע את זה יהודי בבית הכנסת: "תתבייש לך לדבר דיבורים כאלה בבית הכנסת! מה אתה מזכיר את הגויה הזאת מול ארון הקודש?!!!" – אותו יהודי הסתובב ורץ החוצה בבושת פנים...

לאחר יומיים הוא חוזר: "שמעתם מה קרה???"
"מה קרה???"

"אחשורוש השתגע על כל הראש, הוא הרג את ושתי!!!"
"תגיד, אתה לא מתבייש לדבר את הדיבורים האלה בבית מדרש? את מי זה מעניין?!" – הבין היהודי שלא לדבר את הדברים האלה יותר, וסתם את הפה.

אחשורוש נישאר אלמן, ובמשך ארבע שנים הוא בשידוכים. מחפשים לאחשורוש אישה בכל 127 המדינות! חוזר מידוענו היהודי לבית הכנסת, ובשורה בפיו: "בשעה טובה, אחשורוש התארס!"
"מי המשודכת???"

"לא תאמינו, אשתו של ראש הסנהדרין!"

"מה?! אשתו של מרדכי?! ה' ירחם!" – זה כבר נושא 'שמותר לדבר בבית המדרש' ☺

עד כאן שנת השבע. בינתיים מתרחש אירוע נוסף - בגתן ותקש רוצים להרעיל את אחשורוש; מה היה אדם נורמלי צריך לעשות? לאפשר להם להרעיל אותו, כדי להחזיר את אסתר חזרה הביתה! – אבל מה עושה מרדכי? ניגש לאסתר ואומר לה: "תשמעי, בגתן ותקש רוצים להרעיל את אחשורוש, לך תלשיני למלך שיביאו את הכלב ג'וני שישתה מהרעל וימות" – וכך היה ☺.

"מי גילה לך את זה?!"
"מרדכי"

מה עושים? כתובים אותו בספר הזיכרונות! – ולמה שלא תיתן לו תעודת הוקרה מהממ"ר ... מהחשק"ש או מהמשמר האזרחי? ☺ שום דבר, כתובים אותו רק בספר הזיכרונות. עד כאן, משנת שבע עד שנת שתיים-עשרה.

בינתיים המן עולה לגדולה וגוזר גזירה – {אסתר ג, יג} להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף

אומר המהר"ל – ריבוי מקרים נקרא בשם 'שבע'. כשאתה מרכיב את הכל לתמונה אחת, זה נקרא א' רוכב על ז'. גילית את הא' שמתחבא מאחורי כל החלקים!

רבתי, בואו נחזור לפורים:

לפני מספר ימים קראנו את מגילת אסתר, וברכנו את ברכת **"הרב את ריבנו וכו'".** לפני שמברכים את הברכה, ישנן שתי דקות 'דומיה' – עומד הבעל קורא ומגלגל את המגילה לתחילתה. עד שהוא לא מגלגל את המגילה לתחילתה, לא מברכים!

נשאלת השאלה – למה לא מברכים לפני?!

ממה אתה מפחד? תברך איך שאתה מסיים את הקריאה, גם ככה הגבאי נישאר אח"כ בבית הכנסת לנקות את הקפצונים ☺

"לא מברכים עד שמגלגלים!"

באחד הספרים שקראתי על **החידושי הרי"ם** מגור, מסופר מעשה שהיה:

בתקופת **החידושי הרי"ם** מגור, הכריזו הפולנים על מרד מול הרוסים, ששלטו באותה תקופה בפולין. לפני תפילת המנחה, יצא הרבי מחדרו ושאל את אחד החסידים שלו: "מה קורה בחוץ?!", החסיד עשה פרצוף תמוה – 'מה הרבי מתעניין בזה' – "היו כמה עשרות הרוגים לפולנים ...", הרבי ראה שהחסיד הגיב בצורה כזאת "תיכנס אלי אחרי תפילת ערבית" 😊

החסיד נכנס ללחץ, והתחילו רגליו לרעוד – "מה הרב'ה רוצה ממני?!" 😊

לאחר תפילת ערבית, נכנס החסיד לרב'ה – "רצית שאכנס אליך ..."

אמר לו **החידושי הרי"ם**: "תראה, לפני אלפיים שנה, היתה עיר בירה שקראו לה שושן שלמלך שלה קראו אחשורוש. המלך אחשורוש החליט לעשות משתה, ובמשך 180 יום עשה תצוגה של כלי המקדש ... {אסתר א, י} **ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן בזתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש:** {יא} **להביא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה היא** ... ושתי סירבה להגיע, המלך התייעץ עם שבעת יועציו מה לעשו, והם מצדם יעצו לו ואמרו: "להפריד לה את הראש מהגוף" 😊 ... אחשורוש קיבל את העצה וושתי חוסלה!

אמר משה: "ב – אַז קלקלתי וְ – אַז תיקנתי; שאלתי: "וּמֵאֵז בָּאתִי אֶל פְּרַעַה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הָרַע לְעַם הַזֶּה" – ריבוננו של עולם, אני רואה הרבה פרטים אבל אני לא רואה איך זה מתחבר. אבל אחרי שהגעתי לקריעת ים סוף, ראיתי איך הכל מתחבר ותיקנתי ב – אַז יִשִּׁיר".

אם אלה הם פני הדברים, נוכל להבין יסוד נפלא:

בהגדה של פסח אנחנו אומרים: "אֶחָד מִי יוֹדֵעַ ... שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ ... שְׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ ... שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ", אבל תמיד אנחנו חוזרים ל – "אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ" – ולמה?! כי בכל דבר חוזרים לנקודת האחד – אחד שרוכב על שבע!

אם אלה הם פני הדברים, נוכל להתחיל את השיעור: ☺

(ט, א) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וגו'.

נשאלת השאלה – מה פירוש "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי"?

על מנת לבאר את הדברים, בואו נלך שלב אחר שלב:

היום הראשון בבריאה נקרא בשם **יוֹם אֶחָד** ולא **יוֹם ראשון** – ולמה? הרבה תשובות בדבר:

אומר הרמב"ן – "... ועל דרך הפשט לא יתכן לומר "יום ראשון" בעבור שעדיין לא נעשה השני כי הראשון קודם לשני במנין או במעלה אבל שניהם נמצאים וה"אֶחָד" לא יורה על שני ..."

שני תירוצים במדרשים:

תירוצ ראשון, אומר המדרש (במדבר רבה, פרשה יג, אות ב) – **אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי, באתי לגן, אין כתיב כאן, אלא באתי לגני, לגנוני, למקום שהוא עקרי מתחלה, וכי עקר שכינה אינה בתחתונים היתה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ג, ח): וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים מִתְּהֵלֶךְ בְּגֶן עֵדֶן הַיּוֹם, אָמַר רַבִּי חֲמַא בְּרַ כְּהֵנָא, מֵהֵלֶךְ, אֵין כְּתִיב כָּאן, אֲלֵא מִתְּהֵלֶךְ בְּגֶן, מִקֶּפֶץ וְעוֹלָה. מֵהוּ (בראשית ג, ח): וַיִּתְּחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ, אָמַר רַבִּי אִיבּוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה גְרַעָה קוֹמְתוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן וְנַעֲשִׂית שֶׁל מֵאָה אָמָה, כִּיּוֹן שְׁחָטָא אָדָם נִסְתַּלְקָה הַשְּׁכִינָה לְרַקִּיעַ הָרָאשׁוֹן, חָטָא קִין נִסְתַּלְקָה לְרַקִּיעַ הַשְּׁנִי, חָטָא דוֹר אָנוֹשׁ נִסְתַּלְקָה לְרַקִּיעַ הַשְּׁלִישִׁי, חָטָא דוֹר הַמְּבּוֹל נִסְתַּלְקָה לְרַקִּיעַ הָרְבִיעִי, חָטָא דוֹר הַפְּלָגָה נִסְתַּלְקָה לְרַקִּיעַ הַחֲמִישִׁי, חָטָא הַסְּדוּמִיִּים נִסְתַּלְקָה לְרַקִּיעַ הַשְּׁשִׁי, חָטָא הַמִּצְרִיִּים פְּרַעַה בִּימֵי אַבְרָהָם נִסְתַּלְקָה לְרַקִּיעַ הַשְּׁבִיעִי. וְכִנְגְדִן עֲמָדוֹ שְׁבַעָה צְדִיקִים וְהוֹרִידוּ אֶת הַשְּׁכִינָה מִן הָעֲלִיוֹנוֹת לַתַּחְתּוֹנוֹת, וְאֵלּוּ הֵן: אַבְרָהָם הוֹרִידָהּ מִן הַשְּׁבִיעִי לַשְּׁשִׁי, יִצְחָק הוֹרִידָהּ מִן הַשְּׁשִׁי לַחֲמִישִׁי, יַעֲקֹב הוֹרִידָהּ מִן הַחֲמִישִׁי לְרְבִיעִי, לִוי הוֹרִידָהּ מִן הָרְבִיעִי לַשְּׁלִישִׁי, קָהָת הוֹרִידָהּ מִן הַשְּׁלִישִׁי לַשְּׁנִי, עֲמָרָם הוֹרִידָהּ מִן הַשְּׁנִי לַרָאשׁוֹן, מִשֶּׁה הוֹרִידָהּ מִן הָעֲלִיוֹנוֹת**

וְנַשִּׁים בַּיּוֹם אֶחָד, ומרדכי מבקש מאסתר שתיכנס אל המלך; אומרת לו אסתר: "איך אכנס?! וְאֵנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבּוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם – זֶה הַתַּאבְדוּת!"

אמר לה מרדכי: {יד} **כִּי אִם הַחֲרָשׁ תַּחְרִישִׁי בַּעֲת הַזֹּאת רוֹחַ וְהַצִּלָּה יַעֲמוֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר וְאֵת וּבֵית אֲבִיךָ תֵּאבְדוּ וְמִי יוֹדֵעַ אִם לַעֲת כְּזֹאת הַגָּעָת לְמַלְכוּת**.

אומרת המגילה: {ו, א} **בְּלֵילָה הַהוּא נִדְּדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ ...** הסיפור מוכר, תולים את המן על העץ ... מרדכי נהיה משנה למלך ... {י, ג} **כִּי מֶרְדֳּכִי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֵה לְמֶלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ וְגָדוֹל לַיהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אַחִיו דָּרַשׁ טוֹב לַעֲמֹ וּדְבַר שְׁלוֹם לְכָל זָרְעוֹ ...** ומסתיימת לה המגילה.

שואל החידושי הרי"ם את החסיד: "תגיד, יהודי ששמע סיפור שושתי לא רצתה לבוא, מה הוא יגיד – "שמחת זקנתי", מה זה מעניין אותי שהיא לא רצתה לבוא?!", למחרת מספרים לו שאחשורוש הרג אותה, מה הוא יגיד – "מה זה מעניין אותי שהוא הרג אותה?!", מחפשים שידוכין במשך ארבע שנים. חיפש נערה בתולה, בסופו של דבר מצא אישה בת שבעים נשואה ☺ – גם זה לא יעניין אותו!

אם תשמע כל פרט בפני עצמו, לא יראה לך שיש קשר בין הדברים. אבל כשסיימת את המגילה, והגעית לפסוק האחרון – {י, ג} **כִּי מֶרְדֳּכִי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֵה לְמֶלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ וְגָדוֹל לַיהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אַחִיו דָּרַשׁ טוֹב לַעֲמֹ וּדְבַר שְׁלוֹם לְכָל זָרְעוֹ ...** חיברת את הפרטים כולם – גלגלת את הכל להתחלה, אז התברר לך שכל מה ששמעת, הכל זה חבילה אחת! אבל אם היית שומע סיפור ועוד סיפור ועוד סיפור, מה היה נהיה מזה?! פאזל שלא היית יודע להרכיב אותו!

מה עשו מרדכי ואסתר?! הלכו וכתבו מגילה, וקשרו לנו את כל הקצוות כדי שהמגילה תהיה אחת! – איך קוראים לזה?! אחד רוכב על שבע!

אם ככה, נוכל להבין את דבריו של משה רבינו:

משה רבינו מגיע למצרים לגאול את ישראל, ופתאום הוא רואה שמהרגע שהוא הגיע, הצרות רק גדלות – (שמות ה, כג) **וּמֵאֵז בָּאתִי אֶל פְּרַעַה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הָרַע לְעַם הַזֶּה**?!, אמר לו הקב"ה: "אתה כרגע שואל שאלה, כאחד שרואה כל מיני פרטים. אבל אם תראה את התמונה הכוללת, תבין שכל מה שאני עושה זה לטובה!"

כשמשה רבינו מגיע לים סוף ורואה שכל מצרי מקבל בדיוק את העונש שמגיע לו. זה מה שאמר יתרו {יח, יא} **עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים כִּי בַדְבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם** – כל אחד קיבל את עונשו במדויק!

אם ככה, נוכל להבין מה היסוד הגדול ב – **אַז יִשִּׁיר**:

תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים פה, יב):
אמת מארץ תצמח.

בא הקב"ה וכותב בתורה {בראשית א, כו} **נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.**

נשאלת השאלה – למה נאמר נעשה ולא אעשה?

אומר רש"י – נעשה אדם. אף על פי שלא סייעוהו ביצירתו ויש מקום למינים לרדות, לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן. ואם כתב אעשה אדם לא למדנו שיהא מדבר עם בית דינו אלא עם עצמו, ותשובת המינים כתב בצדו ויברא אלהים את האדם, ולא כתב ויבראו.

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה ח, אות ט} – שאלו המינים את רבי שמלאי, כמה אלהות בראו את העולם. אמר להם אני ואתם נשאל לימים הראשונים. הדא הוא דכתיב (דברים ד, לב): כי שאל נא לימים ראשונים למן היום אשר ברא אלהים אדם, אשר בראו אין כתיב כאן, אלא אשר ברא. חזרו ושאלו אותו, אמרו לו, מה הוא דין דכתיב: בראשית ברא אלהים, אמר להם בראו אלהים אין כתיב כאן, אלא ברא אלהים. אמר רבי שמלאי בכל מקום שאתה מוצא פתחון פה למינים, אתה מוצא תשובה בצדה. חזרו ושאלו אותו, אמרו לו, מה הוא דין דכתיב: נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. אמר להם קראו מה דבתריה, ויבראו אלהים את האדם בצלמיהם, לא נאמר, אלא ויברא אלהים את האדם בצלמו...

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין לח, ב} – ואמר רב יהודה אמר רב: אדם הראשון מין היה ... רב נחמן אמר: כופר בעיקר היה.

נשאלת השאלה – מה שייך לכפור ביום הראשון?! מי כבר נימצא מסביב – אדם, חוה והקב"ה – מה שייך לכפור?!

ממה שנעשה בתשובתו של אדם הראשון, נוכל להבין מה היתה הכפירה:

אומרת הגמרא {מסכת עבודה זרה ח, א} – ת"ר יום שנברא בו אדם הראשון, כיון ששקעה עליו חמה אמר: אוי לי שבשביל שסרחתי עולם חשור בעדי ויחזור עולם תוהו ובוהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים. היה יושב בתענית ובוכה כל הלילה וחווה בוכה כנגדו, כיון שעלה עמוד השחר אמר: מנהגו של עולם הוא, עמד והקריב שור שקרניו קודמין לפרסותיו שנאמר {תהלים סט-לב} ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס. ואמר רב יהודה אמר שמואל: שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, שנאמר ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס.

איך יצא השור הזה?

לתחתונים. אמר רבי יצחק כתיב (תהלים לז, כט): צדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עליה, הרשעים במה ישכנו, באויר אלא, הרשעים סלקו השכינה מן הארץ, אבל הצדיקים השכינו השכינה בארץ, אימתי שרתה השכינה בארץ, ביום שהוקם המשכן שנאמר {במדבר ז, יב} ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה.

תירוץ שני, אומרים חז"ל {בראשית רבה, פרשה ג, אות ח-ט} – יום אחד. אמר רבי יודן שבו היה הקדוש ברוך הוא יחידי בעולמו, שלא היה בעולמו אלא הוא. אתאי כרבי יוחנן ולא אתאי כרבי חנינא, רבי יוחנן אמר בשני נבראו המלאכים, הדא הוא דכתיב (תהלים קד, ג): המקרה במים עליותיו השם עבים רכובו המהלך על כנפי רוח, וכתיב (תהלים קד, ד): עשה מלאכיו רוחות. רבי חנינא אמר בחמישי נבראו מלאכים, שנאמר (בראשית א, כ): ועוף יעופף על הארץ, וכתיב (ישעיה ו, ב): ובשתים יעופף. רבי לוליאני בר טבראי בשם רבי יצחק אמר, בין על דעתיה דרבי חנינא בין על דעתיה דרבי יוחנן הכל מודים שלא נברא ביום הראשון כלום, שלא תאמר מיכאל היה מותח בדרומו של רקיע, וגבריאל בצפונו, והקדוש ברוך הוא ממדד באמצעיתו, אלא (ישעיה מד, כד): אנכי ד' עשה כל נטה שמים לבדי רקע הארץ מאתי, מי אתי כתיב, מי היה שתף עמי בבריתו של עולם. אמר רבי שמואל בר אמי, מתחלת בריתו של עולם נתאנה הקדוש ברוך הוא לעשות שתפות בתחתונים, מה נפשה, אם לענין החשבון, לא היה צריך למימר אלא אחד, שנים, שלשה, או ראשון, שני, ושלישי. שמא אחד, שני, שלישי, אתמהא. אימתי פרע להם הקדוש ברוך הוא, להלן בהקמת המשכן, שנאמר (במדבר ז, יב): ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו, ראשון לבריתו של עולם, אמר הקדוש ברוך הוא כאלו באותו יום בראתי את עולמי.

ברגע שנבראו המלאכים ביום השני, החלה 'בעיה' שנקראת 'שניות'; כדי להבין מה פירוש 'שניות' נקדים כמה הקדמות:

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה ח, אות ה} – אמר רבי סימון, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כתים כתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, הדא הוא דכתיב (תהלים פה, יא): חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו. חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים. ואמת אומר אל יברא, שכלו שקרים. צדק אומר יברא, שהוא עושה צדקות. שלום אומר אל יברא, דכוליה קטטה. מה עשה הקדוש ברוך הוא נטל אמת והשליכו לארץ, הדא הוא דכתיב (דניאל ח, יב): ותשלך אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסיה שלך אתה זורק את החותמת שלך?!

למעלה, רמז לו יתברך שהוא יחיד ויושב למעלה. ולפי שכפירתו של אדם היתה במחשבתו הבאה מן המח, לכך אמר שבחר לו שור בעל קרן אחת שיצאה לו מן המצח.

נשאלת השאלה – מתי תוקן החטא הזה?

אומרת הגמרא {מסכת שבת קמו, א} – **בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתו.**

מה קרה במעמד הר סיני?

אומרים חז"ל {מנורת המאור, חג השבועות, פרק א} – **בשעת מתן תורה קרע הקדוש ברוך הוא שבעה רקיעים ופתח שבעה ארצות ואמר להם: בינו בעליונים ובינו בתחתונים ודעו שאין אלוה עמי. מיד פתחו והקדימו "נעשה" ל"נשמע". ללמדנו, שכל התנועות הבאות בעולם אינן מאלו השביעיות, אלא הכל מאתו ואין זולתו ממשלה אלא בכחו ובמאמרו.**

מספרת הגמרא {מסכת זבחים קטז, א} – **שכשניתנה תורה לישראל היה קולו של הקב"ה הולך מסוף העולם ועד סופו וכל מלכי עובדי כוכבים אחזתו רעדה בהיכליהן ואמרו שירה שנאמר {תהילים כט-ט} ובהיכלו כולו אומר כבוד נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו שמא מבול בא לעולם?! אמר להם {תהילים כט-י} ה' למבול ישב אמר להם וישב ה' מלך לעולם. כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם. אמרו לו: מבול של מים אינו מביא אבל מבול של אש מביא שנא' {ישעיה סו-טז} כי הנה באש ה' נשפט. אמר להן: כבר נשבע שאינו משחית כל בשר. ומה קול ההמון הזה ששמענו? אמר להם: חמדה טובה יש לו בבית גזיו שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש ליתנה לבניו שנאמר {תהילים כט-יא} ה' עוז לעמו יתן מיד פתחו כולם ואמרו {תהילים כט-יא} ה' יברך את עמו בשלום.**

רק קולו של הקב"ה נשמע, למה?! כי אם היה נשמע קול אחר נוסף, היו יכולים לחשוב שישנו כח נוסף ח"ו. ברגע שהגיעו לאמונת הייחוד, תוקן חטא אדם הראשון.

אם ככה, נוכל להבין את דברי חז"ל:

הקב"ה פתח את התורה באות ב"ת, שנאמר {א, א} **בְּרָאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.**

אומר המדרש, שהאות אל"ף באה בתלונה לקב"ה "למה פתח דוקא באות ב"ת ולא בי?"!

אומרים חז"ל – בב"ת יש ברכה.

אומרת הגמרא {מסכת חולין ס, א} – **ואמר רב יהודה: שור שהקריב אדם הראשון קרבן לה' קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר {תהילים סט-לב} וְתִטֵּב לֵה' מִשּׁוֹר פֶּר מִקְרִין מִפְּרִיס כְּלוּמֶר, דוּד הַמֶּלֶךְ הַתְּפִלָּל: תהה תפילתי טובה ומקובלת לפני ה' יותר מאותו קרבן ראשון שהקריב אדם הראשון. שואלת הגמרא: מנין לך שלאותו שור היתה רק קרן אחת? הלא לשון **מקרין תרתי משמע** משמעותו שתיים. שתי קרניים, שכן דרך סתם שוורים, וסתם "מקרין" היינו כל קרניו? **אמר רב נחמן מקרן כתיב** בפסוק כתוב 'מקרן' חסר יו"ד, ולכן דורשים מילה זו כאילו נאמר 'מִקְרָן', היינו שור בעל קרן אחת. **ואמר רב יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרניו קודמות לפרסותיו** שכל השוורים פרסותיהם נולדות עמהם, ואילו קרניהם גדלות לאחר זמן, אבל שור זה שנוצר במעשה בראשית, נברא מיד כשור גדול שיש לו קרניים, וכשיצא מן האדמה בשעת בריאתו יצא ראשו תחילה, ואח"כ גופו, ונמצא שקדמו קרניו לפרסותיו **שנאמר וְתִטֵּב לֵה' מִשּׁוֹר פֶּר מִקְרִין מִפְּרִיס. מקרין ברישא** בתחילה **והדר מפריס** ואח"כ מפריס. מוסיפה הגמרא: **מסייע ליה** מימרא זו של רב יהודה מסייעת **לר' יהושע בן לוי דאמר ריב"ל כל מעשה בראשית בקומתו** המלאה **נבראו** גדולים ולא קטנים, כדרך שאמרנו בשור, שנברא כשור גדול בעל קרניים; **בדעתן נבראו** כלומר שנבראו לרצונם, שהודיעם ה' שיבראם, והם ניאותו והסכימו לכך **בצביונם נבראו** באותה דמות וצורה שבחרו להם נבראו, **שנאמר {בראשית ב-א} ויכולו השמים והארץ וכל צבאם אל תקרי צבאם אלא צביונם.****

נשאלת השאלה – למה שור בעל קרן אחת ולא שתיים?

אומר המהרש"א {שם מסכת חולין}, אדם הראשון חטא בחטא שנקרא 'שניות'. 'שניות', פירוש הדבר, שאתה נותן לדבר אחר כח מלבד הקב"ה; אם אתה אומר שקיים כח אחר מבלעדי הקב"ה, זהו חטא שנקרא 'שניות'.

אסביר את דבריו:

בא הנחש לחוה ואמר לה: "את יודעת למה הקב"ה לא רוצה שתאכלו מעץ הדעת?! כי ממנו הוא אכל וברא עולמות, וכל אומן שונא בני אומנותו". אם אדם וחיה האמינו לנחש, פירוש הדבר שהם האמינו שהעץ קדם לקב"ה. ואם ככה, הם האמינו שיש כח אחר מבלעדי הבורא ואם ככה, הם כופרים בעיקר! לכן התיקון לזה, הוא להקריב שור בעל קרן אחת שיחזיר אותך לייחוד הקב"ה בעולם, שהוא יחיד ואין עוד מלבדו!

מוסיף התורת חיים על דבריו ואומר – כי קרבנו של אדם, תמורת נפשו הוא בא. לפיכך אדם הראשון שחזר בו והודה על כפירתו ומחשבתו הרעה ובא להקריב קרבן הודאה, בחר להקריב שור שהיתה לו קרן אחת במצחו והיתה קודמת לפרסותיו כי בזה תיקן את אשר חטא. וכנגד מה שכפר בייחודו של עולם, היתה לו קרן אחת במצחו עומד זקוף

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין סג, א} - א"ר יוחנן: אלמלא וי"ו שבהעלון נתחייבו רשעיהם של ישראל כליה כננאי אחרים אומרים אלמלא וי"ו שבהעלון נתחייבו רשעיהם של ישראל כליה אמר לו ר"ש בן יוחאי: והלא כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם, שנאמר {שמות כב-ט} בלתי לה' לבדו אלא מה תלמוד לומר? {שמות לב-ד} אשר העלון שאיוו אלוהות הרבה.

יורד משה רבינו לאחר יום הכיפורים, ומודיע שהשיג כפרה על חטא העגל - "אבל יש צורך בעשיית המשכן".

אומרת התורה: {לח, כא} אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת ...

אומר רש"י - משכן העדות. עדות לישראל שותר להם הקדוש ברוך הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכונתו ביניהם.

לא רק זה, למשכן היו ד' כיסויים. הראשון היה תכלת, מעליו יריעות עזים, מעליו ערת אילים מאדמים, ומכסה ערת תחשים מלמעלה.

אומר המדרש {תנחומא, תרומה, אות ו} - וזאת התרומה וגו'. וערת אילים מאדמים וערת תחשים. רבי יהודה ורבי נחמיה. רבי יהודה אומר: חיה טהורה גדולה היתה במדבר וקרן אחת היה לה במצחה, ובעורה ששה גונים, ונטלו אותה ועשו ממנה יריעות. ורבי נחמיה אומר: מעשה נסים היתה, ולשעה שנבראת, בה בשנה נגנזה. וערת תחשים, למה? דכתיב: ארך היריעה האחת שלשים באמה. מי מביא לך יריעה של שלשים אמה. אלא מעשה נס, לשעה שנבראת נגנזה.

באה הגמרא {מסכת שבת כח, ב} ואומרת - א"ר אלעא אמר רשב"ל אומר היה ר"מ: תחש שהיה בימי משה בריה מין בפני עצמה היה, ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה הוא אם מין בהמה הוא, וקרן אחת היתה לו במצחו ולפי אותה שעה בלבד נדדמן לו למשה ועשה ממנו כיסוי למשכן ואח"כ נגנז. מד"קת הגמרא מדקאמר רבי מאיר "קרן אחת היתה לו במצחו", ש"מ טהור היה, לפי הכלל שכל שיש לו קרניים טהור הוא, וכלל זה אמור גם אם יש לו רק קרן אחת, דא"ר יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרבן לה' קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר {תהלים סט-לב} וטיטב לה' משור פר מקרין מפריס ומכיוון שבוודאי הקריב אדם הראשון בהמה טהורה לקרבן, מוכח שגם בהמה או חיה בעלת קרן אחת טהורה היא.

נשאלת השאלה - למה הכיסוי העליון של המשכן, נעשה דוקא מהקרן של התחש?

עפ"י מה שאמרנו, התשובה פשוטה מאד. אם חטא אדם הראשון היה חטא של 'שניות' והתיקון שלו היה שור בעל קרן אחת, כדי להחזיר אותו לאמונת הייחוד - לכן כאשר חטאו

אומר המהר"ל, זה לא סתם שפוחתים כל ברכה ב'ברוך'. הרי המילה 'בכי' ג"כ מתחילה בבי"ת. אז מה העניין? המילה 'ברך' מבטאת את הכפילות של הברכה. כלומר: ב = ריבוי ביחידים. כ = ריבוי בעשרות. ר = ריבוי במאות. ולכן פתחה התורה דוקא באות בי"ת.

אמר הקב"ה לאות אל"ף: "היות וישבת בשקט, אני אפצה אותך ובמעמד הר סיני אני פותח בך, שנאמר {שמות כ, ב} אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ."

נשאלת השאלה - למה דוקא באות אל"ף?

מביא הספר ים דרך על הפטרות דברי זוהר להקדמה ג, ע"ב: אָמַר לָהּ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֱלֹהֵי אָפֶּי עַל גַּב דָּאֵת בִּי"ת בַּה אַבְרֵי עֲלָמָא, אֵת תְּהָא רִישׁ לְכָל אֲתוּנָא, לִית בִּי יְחֻדָּא אֱלָא בְּךָ. בְּךָ יִשְׁרוּן כָּל חוֹשְׁבֵינִי וְכָל עוֹבְדֵי דְעֲלָמָא, וְכָל יְחֻדָּא לָא הוּי אֱלָא בְּאֵת אֱלֹהֵיךָ.

אמר הקב"ה לאות אל"ף: "את יחידה, אני יחיד, התורה אחת וישראל אחד, וכולם יהיו מיוחדים באות אל"ף".

אומר הספר ים דרך - זה לא סתם שהם מיוחדים באות אל"ף. בוא ותראה, האות בי"ת יכולה להביא לטעות של 'שניות':

אומרת הגמרא {מסכת מגילה ט, א} - מעשה בתלמי המלך שכינס שבועים ושנים זקנים והכניסן בשבועים ושנים בתיים ולא גילה להם על מה כינסן, ונכנס אצל כל אחד ואחד ואמר להם: כתבו לי תורת משה רבכם. נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו לו {בראשית א-כז} אלהים ברא בראשית ...

אומר רש"י - אלהים ברא בראשית. את השמים שלא יאמר בראשית שם הוא ושת ירשויות הן וראשון ברא את השני.

יוצא, ש - אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ החזיר אותנו בחזרה לאמונה בייחודו של הקב"ה.

נשאלת השאלה - כמה זמן החזיק התיקון של חטא אדם הראשון?

ממעמד הר סיני, עד י"ז בתמוז = 40 יום. בחטא העגל חזרה הזוהמה!

מהי הזוהמה של חטא העגל?! שוב חטא של 'שניות'. ולמה חטא של 'שניות'? מאותה סיבה, שנאמר {שמות לב, ד}

וַיַּעֲשֵׂה עֵגֶל מִסִּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

נשאלת השאלה – למה הכל במספר שבע ?

כי המוות, שאת זה בא אפר הפרה לטהר, שייך לטבע שמספרו **שבע**. בעולם שלמעלה מגדר הטבע, אין מוות!

אומרים חז"ל בגמרא {מסכת חגיגה יב, א} – דאמר רבי אלעזר: קומתו של אדם הראשון היתה מן הארץ עד לרקיע.

ומה קורה במצב כזה ?! הוא היה דבוק בקב"ה 24 שעות ביממה!

ממשיכה הגמרא ואומרת - וכיון שסרח הניח הקב"ה ידיו עליו ומיעטו הנמיך את קומתו למאה אמה וגזר עליו מיתה.

במעמד הר סיני, תיקן הקב"ה את חטא אדם הראשון באמצעות מתן התורה. אם יש לך את התורה, אין לך מוות, שנאמר {תהילים פב, ו} **אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כְּלָכֶם** – אם תיקנתם את חטא אדם הראשון, אין לכם יותר מוות!

אבל לאחר ארבעים יום חטאו בעגל, ולכן {שם, ז} **אֶכֶן כָּאֲדָם תִּמְוֹתֶיךָ וְכָאֲדָם תִּפְלוּ** – חזרה המיתה.

היחידים שלא מתים, הם הדבוקים בקב"ה, שנאמר {דברים ד, ד} **וְאַתֶּם הַדְּבֻקִּים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.**

מספרת הגמרא {מסכת שבת ל, א-ב} – דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב {תהילים לט-ה} הודיעני ה' קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני אדע מתי אחדל להתקיים. אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם הודיעני ה' קצי הודיע לי מה עתיד לבוא עלי באחריתי. סרב הקב"ה ואמר לו: גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם. המשיך דוד לשאול: "ומדת ימי מה היא" כמה שנים אחיה. וגם בזה סרב הקב"ה: גזרה היא מלפני שאין מודיעין מדת ימיו של אדם. ועדיין המשיך דוד ושאל: "ואדעה מה חדל אני" לכל הפחות אודיעני באיזה יום מימות השבוע אני חדל ובטל מן העולם. נענה לו הקב"ה ואמר לו: **בשבת תמות**. דוד המלך ממשיך לבקש: תן לי **שאמות באחד בשבת** למחרת אותה שבת המיועדת לפטירתי כדי שיוכלו להתעסק בקבורתי ובהספדי מיד, ולא יצטרכו להשהות את קבורתי משבת לראשון, שבשבת אסורים להתעסק בקבורה ובהספד. אמר לו הקב"ה: גם זה לא אעשה, כי באותו יום ראשון **כבר הגיע זמן המלכות של שלמה בן, ואין המלכות של מלך אחד נוגעת בחברתה אפי' כמלא נימא** שיערה. המשיך דוד: אם כן, תן לי **שאמות בערב שבת** יום אחד לפני היום המיועד לפטירתי. אמר לו הקב"ה: כבר אמרת לפני {תהילים פד-יא} **כי טוב יום בחצריר מאלף, כלומר טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתידי שלמה בן להקריב לפני על גבי המזבח**. לפיכך, לא אתן לך למות לפני הזמן המיועד למיתתך. משנודע לדוד המלך שהוא עתיד למות בשבת, הוא ביקש להשתמש בידיעה זו כדי להימלט מן המיתה. מאותה

בעגל, חזר חטא השניות וכדי לתקן אותו היה צורך במשכן שמכוסה מלמעלה בעור תחש בעל קרן אחת בדוקא, כדי להחזיר אותך למצב שהיה לפני החטא, שאין שום כח אחר מבלעדי הבורא יתברך!

אם ככה: {ויקרא ט, א} **וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל.**

נשאלת השאלה – למה לא נאמר "באחד לחדש הראשון" ?

אומר המהר"ל – כי אם התיקון לחטא העגל הוא להוציא אותך מחטא השניות – שלא תחשוב שיש כוחות אחרים, לכן נאמר "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי", ששמונה הוא מספר של קדושה, מספר של מעל לגדר הטבע, מספר של הנהגת הנס!

כותב הרמב"ן {תרומה כה, א} – וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר. וכמו שנאמר שם {לעיל כד טז} וישכן כבוד ה' על הר סיני, וכתב {דברים ה כא} הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו, כן כתוב במשכן וכבוד ה', מלא את המשכן {להלן מ לד}. והזכיר במשכן שני פעמים וכבוד ה' מלא את המשכן, כנגד "את כבודו ואת גדלו; והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני. ובבא משה {להלן לד לד} היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני. וכמו שאמר במתן תורה {דברים ד לו} מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כך במשכן כתיב {במדבר ז פט} וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו.

יוצא עפ"י דבריו, שכל מטרת המשכן היתה כדי שתשרה עליו שכונה דוגמת מה שהיה במעמד הר סיני.

באה התורה ופותחת: {ויקרא ט, א} **וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי; אומר לנו הכלי יקר: "אתה יודע למה כתוב הַשְּׁמִינִי? כי הַשְּׁמִינִי מבטא אחד רוכב על שבע; אחד, הכוונה שישנו רק כח אחד שפועל בבריאה!"**

אם אלו הם פני הדברים, נוכל להתחבר לפרשת פרה :

נקרא בע"ה למפטיר, פרשת פרה. כל פרשת פרה, עוסקת בסיפורה **שבע**.

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה יט, אות ב} – {תהילים יב, ז} אֲמָרוֹת ה' אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בְּעִלְיִל לְאַרְץ מִזְקָק שְׁבַעֲתִים. רַבִּי חֲנַן בֶּן פִּזִּי פֶתַר קָרָא בְּפֶרֶשֶׁת פָּרָה, שֵׁשׁ בָּה מִשְׁבְּעָה שְׁבַע, שְׁבַע פְּרוֹת ז' פַּעֲמִים הַמִּילָה 'פָּרָה' מוֹפִיעָה בַּפֶּרֶשָׁה, שְׁבַע שְׁרָפוֹת ז' דְּבָרִים שׁוֹרְפִים בַּפֶּרֶה, שְׁבַע הִזְיוֹת, שֵׁשׁ אֲמָר {יט, ד} וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדְּמָה בְּאַצְבָּעוֹ וַהֲזָה אֶל נֶכַח פְּנֵי אֶהֱל מוֹעֵד מִדְּמָה שְׁבַע פְּעָמִים שְׁבַע כְּבוֹסִין, שְׁבַעֲהָ טְמָאִים, שְׁבַעֲהָ טְהוֹרִים, שְׁבַעֲהָ כְהֻנִּים, וְאִם יֹאמַר לָךְ אָדָם חֲמִשָּׁה הֵן, אָמַר לוֹ, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֻלָּם, שְׁנֵאֲמָר {במדבר יט, א כ}: וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה.

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

רואים מכאן, שכל זמן שאדם מחובר לקב"ה, לא שולטת בו המיתה. זו גמרא מפורשת במסכת מועד קטן:

אומרת הגמרא {מסכת מועד קטן כח, א} - רב חסדא לא הוה יכול ליה לא יכל מלאך המוות ליטול נשמתו, משום דלא הוה שתיק פומיה מגירסא מלימוד תורה, ולכן סליק מלאך המוות ויטיב בארזא דבי רב על עץ ארז הסמוך לבית מדרשו של רב ופקע ארזא ומקול השבירה שתק רב חסדא מלימודו, ואז יכול ליה מלאך המוות.

נמצא, שכל הדבוק בקב"ה – בתורה הקדושה, חי בהנהגה של למעלה מגדר הטבע, בהנהגה ניסית ששם אין מוות, כי הנהגה של מוות היא הנהגה של טבע.

אם אלה הם פני הדברים, נוכל להבין:

כשיבוא משיח צדקנו, וישחט הקב"ה את היצר הרע, כבר לא יהיה יותר מוות – למה? כי לא יהיה יותר יצר הרע, נחיה בהנהגה של למעלה מגדר הטבע, נישאר דבוקים בקב"ה כל הזמן.

זמן, כל יומא דשבתא הוה יתיב וגריס כולי יומא בכל שבת ושבת היה יושב ולומד תורה כל היום, כדי שלא יוכל מלאך המוות לשלוט עליו. ההוא יומא דבעי למינח נפשיה באותה היום [שבת] שהגיע זמנו למות קם מלאך המוות קמיה עמד מלאך המוות בפני דוד ולא יכול ליה ולא היה יכול לנצחו דלא הוה פסק פומיה מגירסא כי פיו לא פסק מן הלימוד. אמר מלאך המוות לעצמו: מאי אעביד ליה מה אני יכול לעשות לו? הרי אינו מפסיק מלימודו, ואפילו לרגע אחד! הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה היה לו לדוד פרדס מאחורי ביתו. אתא מלאך המוות סליק ובחיש באילני בא מלאך המוות וטיפס על האילנות, והיה מנענע בהם כדי להשמיע קול. נפק למיחזי יצא דוד החוצה כדי לראות מה קורה. הוה סליק בדרגא כאשר היה עולה במדרגות איפחית דרגא מתותיה התמוטטה מדרגה אחת מתחתיו אישתיק ונח נפשיה הסיח דוד דעתו לרגע מן הלימוד, ובאותו הרגע מת.

נשאלת השאלה – בכל השבת דוד המלך לא ישן? לא אכל?!

אומר החפץ חיים – את הכל דוד המלך עשה למען התורה, ולכן זה נחשב לו גם כלימוד; אכל למען לימוד התורה. ישן למען לימוד התורה וכו'.

אומרים לנו חז"ל, שקריאת פרשת פרה אדומה, באה לעורר על ענין הגאולה. תשע פרות היו עד היום, ואת העשירית יעשה מלך המשיח. יזה עלינו את אפרה ויטהר אותנו, ובכך נזכה כולנו להיטהר ולהידיבק בקב"ה, ובכך יקוים בנו הפסוק {דברים ד, ד} ואתם הדבקים ב'ה' אלהיכם חיים כלכם היום במהרה בימינו אמן ואמן !!!

פרשת שמיני – מידת הדין – שנת תשע"ט.

בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני ה': {ג} ואיל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה: {ד} ושור ואיל לשלמים לזבח לפני ה' ומנחה בלולה בשמן כי היום ה' נראה אליכם.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת שמיני. השבת נקראת גם 'שבת פרה' על שם פס' שנקרא למפטיר.

פותחת הפרשה: {ט, א} ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: {ב} ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן

א"כ נוכל להבין – **ויהי ביום השמיני**, הכוונה לאחר שבעת ימי האבלות, נתן הקב"ה למשה רבינו לחנוך את המשכן – אז נכנס אהרן לעבודה, וכעבור כמה שעות אירע האסון שמתו נדב ואביהוא. ולכן פתחה התורה בלשון צער **ויהי ביום השמיני**;

אומרת הגמרא {מסכת מגילה י, ב} – [על הפס' הראשון בפרשה 'ויהי ביום השמיני']; וכי בכל מקום שנאמר 'ויהי' יש בו צער, והכתיב אחר שבעת ימי המילואים {ויקרא ט-א} **ויהי ביום השמיני** והוא היה יום א' ניסן, יום הקמת המשכן. **ותניא אותו היום היתה בו שמחה** לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ. ונלמד בגזירה שוה מבריאת העולם, **כתיב הכא ויהי ביום השמיני וכתיב התם בבריאת העולם {בראשית א-ה}** ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. הרי שכתוב 'ויהי' אף שלא היה צער. מתרצת הגמרא: היה שם גם צער, **דהא שכיב מתו נדב ואביהוא** בו ביום.

באים חז"ל הקדושים ואומרים, שיום חנוכת המשכן היתה בחינה של בריאת העולם מחדש;

אומר המדרש {במדבר רבה, פרשה יב, אות יב} – תמן תנינן על שלשה דברים העולם עומד, על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים, ושלשתן זכרן משה בפסוק אחד, נחית בחסדך עם זו גאלת זה החסד¹, נהלת בעזך זו תורה, כמה דתימא (תהלים כט, יא): ה' עז לעמו יתן. אל נזה קדשך זו עבודת המשכן והמקדש.

אומרת המשנה {מסכת אבות פ"א מ"ב} – על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים.

ממשיך המדרש ואומר, שהעולם עד אז עמד רק על שני עמודים היות ועדיין לא קיבלו את התורה;

אומר המדרש – נחית בחסדך, אלו הדורות שעמדו משנברא העולם עד שיצאו ישראל ממצרים שקבלו התורה, שהיה הקדוש ברוך הוא מנהיג אותם בחסדו שלא היו מעשים טובים שיחיו בהם וזנם הקדוש ברוך הוא בחסדו, וכנגדן אמר דוד עשרים ושש פעמים כי לעולם חסדו, ובאותו חסד יצאו ישראל ממצרים, לכך אמר נחית בחסדך עם זו גאלת, שבחסד גאלם. נהלת בעזך, נהלים בזכות התורה שקבלו עד הקמת המשכן. למה היה העולם דומה באותה שעה לטרסקל (כיסא) על שתי רגלים שאינו יכול לעמד והוא רותת, כיון שעשו לו רגל שלישי נתבסס ועמד, כך כיון שנעשה המשכן, כמה דתימא אל נזה קדשך, מיד נתבסס ועמד. שמתחלה לא היה לעולם אלא שתי

כותב התורת כהנים – ויהי ביום השמיני קרא. זה אחד מן הכתובים שצריך לדרוש. נאמר כאן "ויהי ביום השמיני" ונאמר להלן "ויהי ביום השלישי". אין אנו יודעים אם שלישי לשבת אם שלישי למנין כשהוא אומר כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני ויהי ביום השלישי ביות הבקר הוה אומר שלישי למנין. וכאן נאמרו ויהי ביום השמיני אין אנו יודעים אם שמיני למנין אם שמיני לחודש כשהוא אומר כי שבת ימים ימלא את ידכם הוה אומר שמיני למנין ולא שמיני לחודש.

אומר רש"י – ויהי ביום השמיני. שמיני למלואים, הוא ר"ח ניסן, שהוקם המשכן בו ביום, ונטל י' עטרות השנויות בסדר עולם.

בא השפתי חכמים ואומר, שהפרשה שלנו מהווה המשך לפרשה הקודמת – ולמה?

בסוף הפרשה הקודמת, אמר משה רבינו לאלהין: {ח, לג} **ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם:** {לד} **כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשת לכפר עליכם:** {לה} **ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו כי כן צויתי:** {לו} **ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה.**

אם הקב"ה מצוה אותם שלא לצאת מהמשכן שבעה ימים, ממילא מובן ההמשך – **"ויהי ביום השמיני"**.

אומרים חז"ל {תנחומא, שמיני, אות א} – ויהי ביום השמיני. זה שאמר הכתוב: שומר מצוה לא ידע דבר רע (קהלת ח, ה). מי היה. זה אהרן שנאמר: ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים, ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה. אמר להם משה לאהרן ולבניו, שמרו אבלות שבעת ימים עד שלא יגיע בכם. ושמרתם את משמרת ה', שכן שמר הקדוש ברוך הוא שבעת ימי אבלות עד שלא הביא את המבול, כביכול. ומנין שנתאבל, שנאמר: וינחם ה' כי עשה את האדם ויתעצב אל לבו (בראשית ו, ו). ואין עציבה אלא אבל, שנאמר: ותהי התשועה ביום ההוא לאבל על ישראל כי אמר העם כי נעצב המלך על בנו (ש"ב יט, ג). וכן עזרא אמר לישראל בשעה שהיו בוכין איש אל אחיו ואיש אל בנו, לכו אכלו משמנים ושתו וגו' ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעזכם (נחמיה ח, י). באותה שעה שמר הקדוש ברוך הוא שבעת ימי האבל עד שלא הביא את המבול, שנאמר: ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ (בראשית ז, י). וכן הוא אומר לאהרן ולבניו, כשם שנתאבל הקדוש ברוך הוא על עולמו עד שלא הביא את המבול, אף אתם שמרו את ימי האבל עד שלא יגיע בכם. היו משמרים ולא היו יודעים על מה משמרים ...

¹ ברוך שאמר: העולם עמד 26 דורות לפני קבלת התורה בחסד, ולכן אומרים בכל שבת 26 פעמים 'כי לעולם חסדו' – כנגד אותם 26 דורות שבהם עמד העולם בחסד.

רשעים לעמד בה. מה עשה. קפל את כל הדורות הראשונים הרשעים והעמיד אברהם. כיון שהעמיד אברהם, סגל מעשים טובים, ירד הקדוש ברוך הוא מן רקיע שביעי לששי. עמד יצחק ופשט צוארו על גבי המזבח, ירד משי לחמישי כו' (שם). עמד משה והורידה לארץ, שנאמר: וירד ה' על הר סיני (שמות יט, כ). וכתבי: באתי לגני אחותי כלה (שה"ש ה, א). אימתי, כשהוקם המשכן.

באים חז"ל הקדושים ואומרים, תדע לך, המשכן היה מעין תבנית של בריאת העולם;

אומר המדרש {תנחומא, פקודי, אות ב} – אמר רבי יעקב ברבי אסי, למה הוא אומר, ה' אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך (תהלים כו, ח), בשביל שבניית המשכן שקול כנגד בריאת עולם. כיצד, בראשון כתיב: בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתבי: נוטה שמים כיריעה (תהלים קד, ב). ובמשכן מה כתיב: ועשית יריעת עזים (שמות כו, ז). בשני, יהי רקיע, ואומר בהן הבדלה, שנאמר: ויהי מבדיל בין מים למים. ובמשכן כתיב: והבדילה הפרכת לכם (שמות כו, לג). בשלישי כתיב מים, שנאמר: יקוו המים. ובמשכן כתיב: ועשית כיור נחשת וכו' נחשת וגו' ונתת שמה מים (שמות ל, יח). ברביעי ברא מאורות, דכתיב: יהי מארת ברקיע השמים. ובמשכן כתיב: ועשית מנרת זהב (שמות כה, לא). בחמישי ברא עופות, שנאמר: ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף. ובמשכן, כנגדן לעשות קרבנות, כבשים ועופות. ובמשכן, והיו הקרבים פרשי כנפים למעלה (שמות לה, כ). בששי נברא אדם, שנאמר: ויברא אלהים את האדם בצלמו (בראשית א, כז), בכבוד יוצרו. ובמשכן כתיב אדם, שהוא כהן גדול, שנמשח לעבד ולשמש לפני ה'. בשביעי, ויכלו השמים והארץ. ובמשכן כתיב: ותכל כל עבודת בבריאת העולם כתיב ויברך אלהים ובמשכן כתיב ויברך אתם משה. בבריאת העולם כתיב: ויכל אלהים. ובמשכן כתיב: ויהי ביום כלות (במדבר ז, א). בבריאת העולם כתיב: ויקדש אתו. ובמשכן כתיב: וימשח אתו ויקדש אתו (במדבר ז, א). ולמה המשכן שקול כנגד שמים וארץ. אלא מה שמים וארץ הם עדים על ישראל דכתיב העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ (דברים ל, יט), אף משכן עדות לישראל, שנאמר: אלה פקודי המשכן משכן העדת.

בא רבינו בחי בפרשת פקודי, וכותב השלמה לדברי המדרש;

כותב רבינו בחי – ונראה לי כי מתוך הכלל הזה שלמדנו נוכל לחדש ולהוציא קצת מן הפרטים, והוא שמצאתי מן הנגדיים האלה, כי כשם שכתוב בבריאת העולם {בראשית ב} אלה תולדות השמים והארץ, כנגדו מצינו במשכן "אלה פקודי המשכן". וכשם שנברא העולם בה"א, שנאמר

רגלים, חסד ותורה, והיה רותת, נעשה לו רגל שלישי, זה משכן, מיד עמד. ולכך כתיב: להקים את המשכן, מהו את, העולם שנקרא אהל, הוקם עמו, הוי להקים את המשכן.

ממשיך המדרש בהמשך ואומר {שם פרשה יג, אות ו} – ביום הראשון, אמר רבי שמואל בר אבא, מהו ביום הראשון, מן היום הראשון שברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאווה לדור עם בריותיו בתחתונים, ראה היאך כתיב בברית יום ראשון (בראשית א, ה): ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, יום ראשון אינו אומר, אלא יום אחד, וכשם שאמר יום אחד יאמר יום שנים יום שלשה, אלא למה אמר יום אחד, שעד שהקדוש ברוך הוא היה יחיד בעולמו נתאווה לדור עם בריותיו בתחתונים, לא עשה כן אלא כיון שהוקם המשכן והשרה בו הקדוש ברוך הוא שכינתו ובאו הנשיאים להקריב, אמר הקדוש ברוך הוא יכתב שביום זה נברא העולם.²

ולמה לא השרה הקב"ה את שכינתו מתחילת הבריאה – למה היה צריך לחכות עד חנוכת המשכן?

אומר המדרש {בראשית רבה, פרשה יט, אות ז} – עקר שכינה בתחתונים היתה, כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע השני, דור אנוש לשלישי, דור המבול לרביעי, דור הפלגה לחמישי, סדומיים לששי, ומצריים בימי אברהם לשביעי. וכנגדן עמדו שבעה צדיקים, ואילו הן, אברהם יצחק ויעקב לוי קהת עמרם משה, עמד אברהם והורידה לששי, עמד יצחק והורידה מן ששי לחמישי, עמד יעקב והורידה מן החמישי לרביעי, עמד לוי והורידה מן הרביעי לשלישי, עמד קהת והורידה מן השלישי לשני, עמד עמרם והורידה מן השני לראשון, עמד משה והורידה מלמעלה למטה.

עוד, אומר המדרש {תנחומא, נשא, אות טז} – אמר רבי שמואל בר נחמן, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, נתאווה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים. ברא את האדם וצוה אותו ואמר לו: מכל עץ הגן אכל תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו (בראשית ב, טז-יז). ועבר על צויו. אמר ליה הקדוש ברוך הוא, כך הייתי מתאווה שיהא לי דירה בתחתונים כמו שיש לי בעליונים, ודבר אחד צויתי אותך ולא שמרת אותו. מיד סלק הקדוש ברוך הוא שכינתו לרקיע הראשון. מפיו, דכתיב: וישמעו את קול ה' אלהים מתהלך בגן (שם ג, ח). כיון שעברו על הצווי, סלק שכינתו לרקיע הראשון. עמד קין והרג להבל, מיד סלק שכינתו לרקיע שני כו'. אמר הקדוש ברוך הוא, שבעה רקיעים בראתי, ועד עכשו יש

² ברוך שאמר: ולכן אומרים חז"ל, שיום חנוכת המשכן היתה כיום שנבראו בו שמים וארץ היות וחנוכת המשכן היה מעין בריאת העולם!

הקב"ה הרי לא מעונין להשבית שמחות בעם ישראל. להיפך, הוא מעונין שיהודים יהיו שמחים, והנה ביום הזה קורה דבר נורא – וראה לדברים, נוכל למצוא בפרשת שבוע הבא – פרשת תזריע;

בשעה שחתן טרי רואה שיש לו משהו על היד שדומה לצרעת, הוא ניגש לכהן ואומר לו: "סליחה אדון כהן, אתה יכול להעיף רגע מבט על הסימן ביד שלי?"

"תגיד, למה אתה הולך עם שטריימל?", שואל אותו הכהן.
"כי אני חתן"

"בסדר גמור. תחזור הביתה ותבוא אליי עוד שבוע – אני לא רואה נגעים לחתן"

שאלתי פעם את הרב שטיינמן זצ"ל, בשמחה שהיתה בפרשת תזריע – "כבוד הרב, איך חתן יכול לקבל צרעת – והרי נמחלים לו כל עוונותיו ביום חתונתו?"

אמר לי הרב שטיינמן: "וכי מה חשבת, שחתונה זה יותר מיום כיפור?! יום כיפור מכפר על עבירות שבין אדם למקום, אבל על עבירות שבין אדם לחבירו הוא לא מכפר!"³

א"כ נותנים לחתן 'חופש' – ולמה? פשוט מאד. כי הקב"ה לא רוצה להשבית שמחות!

נשאלת השאלה – א"כ אז למה באותו יום שחנכו את המשכן הוא גם נחרב⁴ – שמתו נדב ואביהוא?

כדי להבין את הדברים, נצטרך להיכנס לעומק הענין ולעמוד על כמה יסודות מבהילים:

אומרת לנו התורה: {י, א} וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וָאֶבִּיהוּא אִישׁ מִחֻתָּתוֹ וַיָּתֵנוּ בָּהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם – אבל אם נפתח דברי חז"ל במדרשים, נוכל למצוא למעלה מעשר דעות מה היה שם – ורש"י עצמו מביא שתי דעות;

אומר רש"י – **ותצא אש**. רבי אלעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן. רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש...

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה כ, אות טו} – **רבי מני דשאב ורבי יהושע דסקנין ורבי יוחנן בשם רבי לוי אמרו בשביל ארבעה דברים מתו בני אהרן, ובכללן כתיב בהן מיתה, על**

{בראשית ב' בהבראם, ודרשו רז"ל {מנחות כט:} בה"א בראם, כנגדו מצינו במשכן {שמות מ'} וכבוד ה' מלא את המשכן, כי הה"א כבוד ה', וזו היא הכוונה כמו שהוזכר ענין המשכן פעמים בתורה כמו שכתבתי בראש פרשת ויקהל, וכן לשון משכן לשון שכינה, וזהו שכתוב {תהלים פה'} לשכון כבוד בארצנו. וכשם שהעולם עלה במחשבה להבראות תחלה ואח"כ נעשו המעשים בששה ימים, כנגדו תמצא במשכן {שמות לא'} לחשוב מחשבות, ואח"כ לעשות. וכשם שהעולם נברא לא חובה רק דרך נדבה וחסד, שנאמר {תהלים פט'} עולם חסד יבנה, כן המשכן נבנה דרך נדבה, שנאמר {שמות כה'} אשר ידבנו לבו, כל נדיב לבו יביאה {שם לה'}, וכשם שהזכיר שם אלהים בכל מעשה בראשית ואח"כ השם המיוחד, שנאמר {בראשית ב'} ביום עשות ה' אלהים, כנגדו תמצא במשכן אחר שהזכיר {שמות מ'} וכבוד ה' מלא המשכן, שהוא כנגד שם אלהים, הזכיר ה' המיוחד ואמר {שם} כי ענן ה' על המשכן. וכשם שהעולם נברא בשתי מדות, מדת רחמים ומדת הדין, כנגדו המשכן נעשה בשני אומנים, בצלאל משבט יהודה, כנגד השם המיוחד, ואהליאב משבט דן, כנגד מדת הדין.

בא הכלי יקר בפרשת פקודי, ושואל – אם הקב"ה הוריד את שכינתו לעולם הזה במעמד הר סיני, אז למה היו צריכים לבנות גם משכן?

כותב הכלי יקר {לט. מג} – **ואולי מטעם זה נעשה המשכן על תמונת העולם בכללו**, לפי שקודם מתן תורה היה העולם כלו תהו וע"י התורה יצא העולם מכלל תהו ובהו, ועל ידי שעשו העגל נשתברו הלוחות חזר העולם לתהו ובהו וכשנתכפר להם עון העגל יצא העולם שנית מכלל תהו ובהו, והרי הוא כאילו היה נברא העולם שנית בזמן ההוא על כן נצטוו אחר כפרת העגל לבנות לו בית בתבנית כל ג' עולמות לומר לך שעכשיו חזרו לכמות שהיו תחילה קודם העון ...

ע"פ דבריו, אולי נוכל לומר שאם העולם נברא ב' – {בראשית ב, ד} **אֵלֶּה תולדות השמים והארץ בהבראם** ונחרב ב' – {שמות לב, ח} **אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל**, ותוקן ב' – {שמות לח, כא} **אֵלֶּה פְּקוּדֵי המשכן משכן העדות** – וא"כ במילה **אֵלֶּה** מונח התיקון של העולם.

עד כאן ההקדמה שמסבירה לנו עד כמה היתה שמחה לפני הקב"ה ביום הזה, שכל רצונו היה שתהיה לו דירה בתחתונים, ואז הגיע היום הנשגב – ר"ח ניסן.

לאחר שראו ישראל אש יורדת מן השמים ואוכלת את הקרבנות, אומרת התורה: {ויקרא ט, כד} **וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם: {י, א} וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וָאֶבִּיהוּא אִישׁ מִחֻתָּתוֹ וַיָּתֵנוּ בָּהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: {ב} וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה': {ג} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבָר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְבֹּד וַיֵּדָם אֶהֱרֹן.**

³ **ברוך שאמר**: משמע מכאן, שכנראה הוא דיבר על חמותו ולכן קיבל צרעת ☺

⁴ **ברוך שאמר**: ולמה 'נחרב'? כי אומרת הגמרא {ר"ה יח, ב}, ששקולה מיתת הצדיקים כשריפת בית המקדש.

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

תכסו את הפנים – תראו שאתם מפחדים! – שום דבר! לא פחד ולא מורא!

אם ככה, התביעה עליהם היתה – 'איך אתם מסוגלים להביט בקב"ה, בשעה שהוא נגלה לעם ישראל?!' – אם משה רבינו – בכיר הנביאים – כיסה את פניו, עאכ"כ שאתם צריכים לכסות!

אומר המדרש {שם} – אָמַר רַבִּי תַנְחוּמָא, מְלַמֵּד שֶׁהָגִיסוּ אֶת לְבָן וְעַמְדוֹ עַל רַגְלֵיהֶם וְזָנוּ עֵינֵיהֶם מִן הַשְּׂכִינָה.

פירוש, הם ראו את השכינה ואפילו לא כופפו קומתם!

אומר המדרש {תנחומא ישן אחרי מות, אות י"ג} – רבותינו אומרים, בשביל שזנו עיניהם מן השכינה, אמרו: לא כך עשה משה שהלך לרקיע והביט בשכינה, ולא צריך לא אכילה ולא שתיה, אף אנו כיון שאנו מביטים בשכינה, אין אנו צריכין לא אכילה ולא שתיה, אעפ"י כן ויחזו את האלהים.

לכאורה לא ברור. הקב"ה לא רצה להעניש אותם במעמד הר סיני כי לא רצה להשבית את השמחה. אבל מה עם השמחה של חנוכת המשכן – זה יותר טוב?! למה לא להעניש אותם שבועיים לאחר מעמד הר סיני?!

בא רבינו בחיי ועונה תירוץ משלו;

אומר רבינו בחיי {פרשת יתרו, עה"פ 'אם בהמה אם איש לא יחיה'} – נדב ואביהוא שמתו בעולם הזה לפי שנגעו בהר שהזהירו עליו וזכו לחיי העולם הבא ...

ממשיך המדרש ואומר {ויקרא רבה שם} – אָבָא חֲנִין אָמַר עַל יְדֵי שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם נָשִׁים, דְּכָתִיב {ויקרא טז, ו}: וְכָפַר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בִּיתוֹ, בֵּיתוֹ זֶה אֵשְׁתּוֹ.

לכאורה לא ברור. איפה מצינו שאדם שאין לו אישה חייב מיתה?! בדר"כ אדם שיש לו אישה מת ☺ - והרי יש לנו ראייה מבן עזאי שהתחתן והתגרש;

אומרת הגמרא {מסכת יבמות סג, ב} – תניא רבי אליעזר אומר: כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים, שנאמר {בראשית טו-ו} שופך דם האדם באדם דמו ישפך וכתוב בתריה ואתם פרו ורבו. רבי יעקב אומר: כאילו ממעט הדמות שנאמר {בראשית טו-ו} כי בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב בתריה ואתם פרו וגו'. בן עזאי אומר: כאילו שופך דמים וממעט הדמות, שנאמר ואתם פרו ורבו. אמרו לו לכן עזאי: יש נאה דורש ונאה מקיים, נאה מקיים ואין נאה דורש, ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים! אמר להן בן עזאי: ומה אעשה, שנפשי חשקה בתורה, אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים.

שָׁהִיו שְׁתוּיֵי יוֹן, וְכָתִיב בּוֹ מִיתָה, שְׁנֶאֱמַר {ויקרא י, ט}: יוֹן וְשָׂכָר אֶל תִּשָּׁת. וְעַל יְדֵי שָׁהִיו מְחוֹסְרֵי בְּגָדִים, וְכָתִיב בּוֹ מִיתָה, שְׁנֶאֱמַר {שמות כח, מג}: וְהָיוּ עַל אֶהָרָן וְעַל בְּנָיו, וְמָה הָיוּ חֹסְרִין, מְעִיל, שְׁכָתוּב בּוֹ מִיתָה, שְׁנֶאֱמַר {שמות כח, לה}: וְהָיָה עַל אֶהָרָן לְשָׂרֵת, וְעַל יְדֵי שְׁנֶכְסוּ בְּלֹא רְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלָיִם, שְׁנֶאֱמַר {שמות ל, כא}: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמְתוּ, וְכָתִיב {שמות ל, כ}: בְּבֹאֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם, וְעַל יְדֵי שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם בְּנִים, וְכָתִיב בּוֹ מִיתָה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב {במדבר ג, ד}: וַיָּמָת נָדָב וָאֶבְיָהוּא...

מדברי חז"ל הללו אפשר להבין, שהם מתו היות והם פגמו בתוך העבודה עצמה; להיכנס לעבודה מחוסרי בגדים, זה ממש לפגום בעבודת בית המקדש.

אמר לי פעם הראש ישיבה שלי: "זה נכון שלא הגיע להם למות. אבל מה יקרה לבנאדם שיכניס את האצבע שלו לתוך השקע חשמלי? – יתחשמל! – נכון שזה היה בלי כוונה; נכון שהם לא ידעו וכו'. אבל למעשה, הם הכניסו אצבע לתוך השקע – יתחשמלו ומתו!"

יש חז"לים שלמים, שבכלל לא קושרים את המיתה שלהם למה שקרה באותו יום;

אומרת התורה בפרשת משפטים: {שמות כד, יא} וְאֵל אֲצִילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שִׁלַּח יָדוֹ וַיַּחֲזֶה אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ;

אומר רש"י – ואל אצילי. הם נדב ואביהוא והזקנים: לא שלח ידו. מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד – היינו, היה מגיע להם עונש מוות!

אומר המדרש {תנחומא, אחרי מות, אות ו} – אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה, וְכִי קְלוּרִין עֲלֶיהָ עֲמָהָן לְסִינִי דָאֵת אֲמַרְתָּ וַיַּחֲזֶה אֶת הָאֱלֹהִים – וְכִי הֵם עָלוּ עִם סַנְדוּיָצִים לְהַר סִינִי?! ☺ - ח"ו לומר כן – אֵלָּא מְלַמֵּד, שְׁזָנוּ עֵינֵיהֶם מִן הַשְּׂכִינָה, כְּאֵדָם שְׁמַבִּיט בְּחִבְרוֹ מִתּוֹךְ מֶאֱכָל וּמִשְׁתָּה.

בשעה שירדה אש מן השמים ואכלה את הקרבנות, אומרת התורה: {ויקרא ט, כד} וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם; שש מאות אלף איש ראו את השכינה יורדת – בבת אחת, ללא הודעה מוקדמת, כולם נפלו על הפנים! – ולמה?! "שכינה באה!!!" – וכמ"ש במשה, שראה בפעם הראשונה בחייו שכינה – {שמות ג, ו} וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מִהִבֵּיט אֶל הָאֱלֹהִים.

עומדים 72 איש [מלבד משה ואהרן] – יורדת השכינה על הר סיני, ובמקום ליפול על הרצפה ולכסות את הפנים, מה הם עושים??? – "וַיַּחֲזֶה אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ" – מילא,

בת עמינדב ואביהוא ע"ש אביו ור"ל 'אבי הוא' ונענש על הקדמת שמות (שו"ת שדה הארץ ח"ג סי' כ"ב).

פעם הגעתי לברית א' שהתחיל להתפתח שם כאסח נורא ואיום – כמעט מכות ☹️ ; הגיע פתאום הסנדק ושאל מה קרה, אז הסבירו לו שהתחיל ויכוח בין ההורים – איך יקראו לילד. הסנדק קרה לאבא של הילד ושאל אותו – "מה הסיפור?"

"אני רוצה לקרוא לילד אברהם"

"ומה האישה רוצה?", שאל הסנדק.

"גם אברהם!"

"נו, אז על מה הבלגן?!"

אמר לו אבי הבן: "השאלה פה על מה אני אכוון!"

"מה פירוש על מה תכוון?!"

"אני רוצה אברם על שם הסבא שלי שהיה צדיק והיא רוצה שאכוון על שם הסבא שלה שהיה נגד! אני רוצה בן שיצאו לו מהפה דברי תורה כל היום ולא מסמרים!"

אמר לו הסנדק: "דבר ראשון תירגעו – אל תכוון לא על סבא שלך ולא על סבא שלה – תכוון על אברהם אבינו, ונראה בעוד 25 שנה מה יהיה עם הנער – הוא יוציא גמרות מהפה – משמע שיצא על הסבא שלך, ואם יהיה לו מסמרים בפה – משמע שיצא על הסבא שלה!" ☺️

כדי לבאר את הדברים, נאמר את המשל שמביא המגיד מדובנא;

משל למלך שבנה עיר לעשירי העולם – כל התחבורה נבנתה מתחת לפני הקרקע, וכך גם כל תשתיות החשמל וכו' – הכל 'ירוק' – דשא, עצים, אגמים וציפורים מציצות!

אמר המלך, אם זה המקום היפה ביותר בעולם, זה צריך להיות גם המקום הבריא ביותר בעולם! – מה עשה? בנה בית חולים, והביא אליו את בכירי הרופאים מכל העולם; בין בכירי הרופאים, היה רופא א' מבוססון שהמלך היה מעוניין בו מאוד והיה מוכן להביא אותו לבית החולים תמורת כל סכום שבעולם, ולבסוף לאחר ששילש את משכורתו, הגיע הרופא לעבוד בבית החולים תמורת מיליון דולר לחודש! – "אבל תדאג שהתושבים אצלנו יאריכו ימים עד 120!", אמר המלך לאותו הרופא.

התכנסו כל נבחרי העיר לקבל את פניו של אותו רופא; באמצע קבלת הפנים, אומר א' השרים לחברו: "ג'ר', אני לא מרגיש כ"כ טוב..."

רואים מכאן, שלא מתים בגלל שלא נושאים נשים. א"כ על מה היתה התביעה עליהם?⁵

דעה נוספת, אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין נב, א} – וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור.

וכי נדב ואביהוא אמרו את הדברים האלה באותו היום של חנוכת המשכן? – לא! – אז למה אז כשהם אמרו את הדברים, הקב"ה לא הרג אותם?

משמע שבאותו היום של חנוכת המשכן, היה חייב למות מישוה – והראיה, שאמר משה לאהרן: "אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית או בי או בך. אבל כעת שהם מתו יודע אני שהם גדולים ממני וממך!" – וכי למשה רבינו היתה איזושהי עבירה? – לא! לכן משמע שהיו צריכים למות באותו יום בכל מצב! – זה יכל להיות משה רבינו שלא היתה לו עבירה. זה יכל להיות אהרן שהיתה לו עבירה, כמ"ש {דברים ט, כ} **וּבְאַהֲרֹן הַתַּאֲנֵף ה' מָאֵד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעַד אֶהֱרֹן בְּעַת הַהוּא, וּפִירַשׁ:** "להשמידו. זה כלוי בנין: **ואתפלל גם בעד אהרן.** והועילה תפילתי לכפר מחצה, ומתו שנים ונשארו השנים" – וא"כ למה מתו דוקא נדב ואביהוא?

יש מפרשים ששואלים שאלה נוספת: לכאורה, היה צריך למות רק א' – או משה או אהרן, שאמר משה "יודע הייתי שיתקדש הבית או בי או בך" – אז למה מתו שנים – למה מתו דוקא נדב ואביהוא?

התשובה פשוטה מאד. אם אדם שלא נשוי נקרא 'פלגא דגופא' (בלשון הזוהר; 'חצי גוף'), לכן כדי לקחת א' שלם היה צריך לקחת שנים שלא נושאים – נדב ואביהוא!

כותב הספר עיקרי הד"ט {חלק י"ד סימן כ"ה, אות ז} – במקום שנהגו לקרוא הבן ראשון הנוול ל לאדם בשם אביו ואשתו רוצה שיקרא ע"ש אביה והאיש משום שלום הבית היה מרוצה העלה הרב דאין ביד האדם לשנות שיגיע מזה מיעוט כבוד לאביו. ואם הא מתעקשת 'יקראו בב' שמותיהם כדרך כמה בני אדם שכופלין שמות בנייהן ובנותיהן. ומה גם שאמרו בשם הרב החסיד שמי שבניו מתים ב"מ יקרא הבן הנוול בב' שמות שהוא מסוגל שיתקיים ולא יבזבז בכבוד אביו לקרוא לראשון בשם חמיו והב' בשם אביו דשמה לא יזכה לבן שני, ואף אם יזכה לא יפה עושה להקדים שם חמיו לשל אביו ופוק חזי מאי סליק בנדב ואביהוא ששמע מפי הרב פרי הארץ בשם רז"ל דנדב נקרא על שם חמיו שאלישבע היתה

⁵ **ברוך שאמר:** מובא בזוהר הקדוש, שאדם שמקריב קרבנות צריך להיות נשוי, שנאמר {ויקרא א, ב} **אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה**. ואין אדם רווק נקרא אדם אלא עד שנושא אישה.

"מה קרה???"

"אני מבין, אבל מה אתה עושה פה במזרח – פה יושבים רק ראשי ישיבות???"

"יש לי לחצים בחזה..."

"אני לא יודע ... נכנסתי – אמרתי מזל טוב, ובעל השמחה תפס אותי והביא אותי לכאן"

"זה פעם ראשונה שזה קורה לך?!"

"כן... אני מרגיש שאני מזיע... גם היד כואבת לי קצת..."

מספר ר' יעקב גלינסקי, כל השמחה חשבתי לעצמי: "למה שמו אותו פה, תוריד אותו לעם שיהיה לו עם מי לדבר?!", אבל באמצע החתונה, עלה לי רעיון: הגמרא אומרת, שאבדת רבו קודמת כי רבו שלימדו תורה מביאו לחיי העולם הבא; הלך בעל השמחה ושם במזרח את כל אלה שמביאים את האנשים לחיי העולם הבא – הראשי ישיבות, ומי שולח את האנשים האלה באקספרס לעולם הבא? הרופאים! לכן הוא שם את הד"ר הזה כאן! ☺ ☺ ☺

תוך כדי הדברים, סיפר **הרב גלינסקי** מעשה נוסף: פעם הוא היה מאושפז בבית החולים וא' הרופאים היה מטפל בו במסירות עצומה. בא' הימים פנה אליו הרופא ואמר לו: "כבוד הרב, אני יכול לשאול אותך שאלה?" "ודאי!"

"למה כתוב בחז"ל שהטוב שברופאים לגיהנום – תסביר לי פעם א' ולתמיד למה!"

אמר לו **הרב גלינסקי**: "אני לא מעוניין להסביר לך"

"למה הרב – אני לא מטפל בך טוב?!"

"ודאי שכן. אבל אני פשוט לא רוצה להסביר לך"

"למה???"

"כי אתה תפגע!" – הרופא לחץ ולחץ עד שהרב **גלינסקי** הסכים לענות לו – "כתוב בחז"ל 'הטוב שברופאים לגיהנום' – האמרה הזאת לא נוגעת אליך" "למה לא נוגעת אלי?"

"כי אתה לא טוב! אם יבוא רופא שהוא הטוב שברופאים – אני אענה לו! – אמרתי לך שתיפגע, נכון?!" ☺

אומר המגיד מדובנא, כשנבנה המשכן, אמרו אנשים "איזה יופי, נבנה המשכן! – כל עבירה שנעשה, נוכל להביא קרבן ויתכפר לנו!", אמר הקב"ה: "שלא תחשבו שמידת הדין ירדה – ולו במילימטר אחד! מידת הדין נשארה במלוא תוקפה, למי שיתנהג שלא כראוי!" – ולכן דוקא ביום חנוכת המשכן, כדי להביא מורא ופחד בעם ישראל, לקח הקב"ה את נדב ואביהוא!

בא הרב פינקוס בספרו וכותב דבר נורא;

ידוע, שלפני שהחריב הקב"ה את בית המקדש, היה הנביא ירמיה מזהיר את העם ואומר להם: "תזהרו! הקב"ה הולך להחריב את בית המקדש!" – ומה אמרו לו עם ישראל?!

"מה תאומר, קראתי שזה הקדמה להתקף לב" ☹

מה יעשו עכשיו – להצלה? א"א לקרוא עכשיו, כי הכל מתחת לאדמה והם מגיעים רק על אופנועים ☺ – החליטו לקרוא לרופא הבכיר – "הלו ד"ר!! יש כאן בנאדם שלא מרגיש טוב – דחוף!!!"; הד"ר מגיע בריצה – "הוא מזיע ויש לו לחצים בחזה...!!!" – "כן אני רואה, זה התקף לב..." – משכיב אותו על הרצפה ומתחיל לעשות לו עיסויים – אחרי רבע שעה ... חרחור אחרון ונפח את נשמתו ☹

כולם התחילו מתלחשים – "איזה מין דבר זה, המלך הזה הביא אותו תמורת מיליון דולר בחודש – ותראה מזה, לא הצליח להציל אותו ... מה שווה הד"ר הזה?!"

לאחר שפינו את הגופה, עלה הד"ר לדבר בפני כל השרים – "רבותי! צר לי על פטירתו של השר. אבל אני רוצה לומר לכם, שבסך הכל טוב שהוא מת! – ולמה אני אומר את זה? כי קיבלתי את העיתונים שיצאו אצלכם בממלכה וכל הכותרות היו בומבסטיות – 'הגיע הד"ר שכל מטופליו חיים עד גיל 120 שנה!!!'; אמרתי לעצמי אוי ואבוי אם אנשים חושבים שאני יכול לרפאות כל דבר. אני יכול להדריך אתכם איך לחיות בריא, ויכול להיות שתזכו לחיות שנים רבות, אבל אם חשבתם שתוכלו לאכול כל היום סופגניות וצלעות כבש ופיצות – זה לא ילך! אני לוקח אחריות רק לגבי מי שאני מטפל בו מאל"ף ועד ת"ו. אבל א' שיעשה מה שהוא רוצה ויאמר 'יש לי ד"ר – עליו אני לא אחראי!'"

שמעתי פעם מעשה יפה, מהגאון הצדיק **הרב גלינסקי** זצ"ל;

אומרת הגמרא {מסכת ב"מ לג, א} – אֲבִדַת אֲבִיו וְאֲבִדַת רֵבּוֹ, אֲבִדַת רֵבּוֹ קוֹדֶמֶת לְשֵׁל אֲבִיו, שְׁאֲבִיו מְבִיאוֹ לְחַיֵּי עוֹלָם הַזֶּה. וְרֵבּוֹ, שְׁלִמְדוֹ תוֹרָה וְחֻקָּהּ, מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

פעם א' הגיע **הרב גלינסקי** לחתונה של אחד הנדיבים, שכל ראשי הישיבות הוזמנו אליה. העלו אותו למזרח, ושמו אותו, לא פחות ולא יותר, ליד רופא – "כל המזרח רבנים, ורק אני ליד רופא" ☺

שאלתי אותו, סיפר **הרב גלינסקי**, "מה אתה עושה פה?"

"אני הד"ר של בעל השמחה"

ולא עוד אלא אף במשך כל השנה כולה יהודי שעבר עבירה [כגון חילול שבת] הביא קרבן והתכפר לו – "למה נקרא שמו לבנון? שמלבין עונותיהן של ישראל" {יומא לט, ב}. כאשר עמד לפני היהודי נסיון או מכשול כלשהו, הוא ידע כי במקרה הגרוע ביותר, מעשהו 'יעלה לו' בקרבן ...

יתירה מזאת, כתוב במשלי {כה, יז} "הוקר רגלך מבית רעך", ומבואר בגמרא {חגיגה ז ע"א} שהכוונה לחטאות ואשמות, ופירש"י שם: "שלא תחטא ותזקק להביא חטאת ואשם". כלומר, אין זה מן הראוי להרבות בהבאת קרבנות לבית ה', כי כשאדם מביא קרבן הוא אינו יכול לדעת אם הקרבן יביא לו תועלת, או ח"ו הפוך.

כדי להבין את החסרון בקרבנות מעין אלו, נצייר לעצמנו יהודי ששכח ששבת היום. הוא מתקשר אל ה'ברוקר' שלו בבורסה ומבקש ממנו לקנות עבורו מניות בשווי חמשים אלף דולר. והנה מיד כשסיים את השיחה, נזכר שהיום שבת וטפח לעצמו על מצחו, אולם בינתיים אותו 'ברוקר' כבר קנה עבורו את אותן מניות, ומעיסקה זו הרוויח אותו יהודי חצי מיליון דולר. הלך אותו יהודי אל הרב ושאלו מה עליו לעשות. "עליך לקנות קרבן ולהביאו לבית המקדש!" – הורה לו הרב. אותו עשיר לא היסס וקנה את הבהמה השמנה ביותר שניתן היה להשיג – פרה בשווי עשרת אלפים דולר, עלה לבית המקדש להקריבה, ותוך כדי כך אף הואיל בטובו לתרום חמשת אלפים דולר לבדק הבית. כששב לביתו וערך לעצמו את החשבון – רווח חצי מיליון מול חמש עשרה אלף דולר הוצאות – החליט שמעבירה זו הוא בעצם לא כל כך הפסיד ... נמצא שלאמיתו של דבר קרבן זה עלול להיות דבר שלילי ביותר עבורו!

בית המקדש היה הסיבה לאבדון שהגיע על כלל ישראל, ואם בית זה לא היה נשרף, רח"ל לא היה נשאר משונאיהם של ישראל שריד ופליט. הם היו שקועים כל כולם בתוך החטא בלי לחוש זאת! כמו אותו צייר שהיה מרוכז כולו ביצירתו, גם מבטם של הכלל ישראל היה כה מרוכז בקדושה ובקריבה להשי"ת שזכו לה בבית המקדש, עד שלא שמו לב לנעשה איתם וחיו בתחושה שניתן לעשות כל העולה על רוחם, ובית המקדש יכפר ... [משא"כ לאחר החורבן יודע כל יהודי שאם יחלל שבת, עבירה זו תיגרר עמו עד סוף ימיו. ישנן עבירות שתשובה מכפרת, וישנן כאלו שרק ע"י יסורים. דבר לא פשוט כלל וכלל!] כך התרחקו כלל ישראל אחורה מהקב"ה פסיעה אחר פסיעה, והקב"ה זרק "עצרו! עצרו!" וללא הועיל.

מאחר וכך היה המצב, לא נותר לקב"ה אלא "לשפוך חמתו על עצים ואבנים" – להחריב את בית המקדש עצמו. משל למה הדבר דומה? פעמים רואה אב את בנו הקטן רוכב על אופניו בכביש בין המכוניות, וממש מסכן את חייו. האב כועס עליו כעס גדול ומבקש להכותו מכות אימות כדי ששוב לא

אומר הנביא: "היכל ה' היכל ה'"; אומר האלשיך הקדוש, אמרו עם ישראל לירמיה: "הקב"ה לא יחריב את ביתו – אל תפחיד אותנו סתם!";

כותב הרב פינקוס {שיחות ר' שמשון דוד פינקוס – גלות ונחמה} – משל לצייר, אומן מומחה אשר כמנהג הציירים ביקש לצייר ציור אחד נפלא, בו ישקיע את כל כשרונותיו וישקיע עבודה עבודה מאומצת. הוא עלה על הר גבוה שממנו נראה נוף רחב מרהיב עין, ישב שם וצייר ימים ולילות בדיוקנות גדולה. את כל מהותו הוא השקיע ביצירה זו, עד שהוציא מתחת ידיו יצירה מיוחדת להפליא, ממש 'יצירת חייו'. והנה בהיותו שם על ראש ההר יחד עם חבריו, כשהגיע סוף סוף לסיום עבודתו, ביקש אותו צייר לבדוק עד כמה התמונה נפלאה וכמה היא משקפת את כל הנוף הרחב, ומאחר ומקורב לא ניתן כל כך להבחין בכללותה של התמונה, לכן הניח את הציור על כן הציור והחל לפסוע אחורנית תוך כדי ריכוז והתבוננות מרחוק על יצירתו המופלאה. וכך פוסע הוא פסיעה אחורה, ועוד אחת, ואינו שם לב כי מאחוריו, במרחק כמה פסיעות, תהום פעורה ... חבריו זועק לעברו: "עצור! יש תהום", ואילו הוא – כל כולו מרוכז בציור שלפניו, ביופיו ובהדרו. הוא פוסע עוד פסיעה אחורה ולא שועה לזעקות חבריו. כשחבריו רואה שאינו יכול להוציא מריכוזו בציור, והוא נמצא בסכנת חיים, לא נותר לו אלא להתנפל על הציור, ולקרוע אותו לגזרים!

בראותו כך, קפץ עליו הצייר בזעקות שבר: "מה עשית? הרסת את עבודת חייו!"

אמר לו חברו: "בוא וראה מה עשיתי, התבונן מאחור: עוד פסיעה אחת מתוך ריכוז בציורך, היית נופל לתהום!"

כמדומה, שזהו המובן הפשוט והאמיתי של המושג "שפך חמתו על עצים ואבנים". בזמן שביהמ"ק היה קיים, כלל ישראל שקעו בעבירות [בבית ראשון – ע"ז, ג"ע ושפיכות דים, ובבית שני – שנאת חנם]. אחת הסיבות לכך ויתכן שהיא הסיבה המרכזית והנוראה מכולן היתה עצם מציאותו של בית המקדש! לכלל ישראל היה בית שבו, כביכול, היה גר עמם בקריבה נוראה ה' אלוקי ישראל, אבינו אב הרחמן, והיה משפיע עליהם שפע אין סופי של חסד ורחמים: ביום כיפור התכפרו להם כל עוונותיהם ע"י השעיר המשתלח, וכמו שמוא ברמב"ם {הלכות תשובה פ"א ה"ב}: "שעיר המשתלח מכפר על כל עבירות שבתורה הקלות והחמורות, בין שעבר בזדון בין שעבר בשגגה, בין שהודע לו בין שלא הודע לו הכל מתכפר בשעיר המשתלח" – מיום כיפור יצאו כל העם זכים וטהורים.

⁶ ירמיה ז, ד.

תלמידים, והקשיב למשא ומתן בין ר' עקיבא ותלמידיו, אבל לא היה יודע מה הן אומרים. מרוב אכזבה, תשש כחו של משה. אולם, כיון שהגיע דיונם לדבר אחד, שהיו צריכים לגלות את מקורו, אמרו לו תלמידיו: רבי, מנין לך דבר זה? אמר להן ר' עקיבא: הלכה היא שנמסרה בעל פה למשה מסיני. בשמעו זאת, נתיישבה דעתו של משה. חזר משה ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבונו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי? תן אותה ע"י רבי עקיבא! אמר לו הקב"ה: שתוק! כך עלה במחשבה לפני. חזר משה ואמר לפניו: רבונו של עולם, הראיתני תורתו; עתה הראני שכתו. אמר לו הקב"ה: חזור [לאחור] וראה. חזר לאחוריו וראה שהיו שוקלין את בשרו של ר' עקיבא במקולין באיטליז כדי למכרו. אמר לפניו משה: רבש"ע זו תורה וזו שכרה! א"ל הקב"ה: שתוק! כך עלה במחשבה לפני.

לכאורה לא מובן, איזו מין תשובה עונה הקב"ה למשה – "שתוק! כך עלה במחשבה לפני?"!

כותב השל"ה הקדוש {פרשת בראשית} – וכן השיב הקב"ה על ר' עקיבא שנידון במידת הדין הקשה ואמר הקב"ה 'שתוק, כך עלה במחשבה'. התשובה הזו אינה דחייה כמובן לפום ריהטא, רק היא תשובה נכונה מהש"י אשר גילה סוד הענין. ואמר הקב"ה 'שתוק', כי זה העונש לו לרוב מעלתו כי מדריגתו היא שעלה במחשבה, כך היא רוממות נשמתו ע"כ נידון במדת הדין. אף על חטא קל שעשה נידון כאיש אחר על חמור שבחמורות.

אם כן, התנהג הקב"ה עם ר' עקיבא בהנהגה של מידת הדין, כפי שחשב להנהיג את העולם בתחילה, היות ור' עקיבא יכל לעמוד במידת הדין – וזוהי ודאי מעלה עליונה!

אם ככה, נוכל להבין כעת:

אם אומרים לנו חז"ל הקדושים שהמשכן נבנה בתבנית העולם, והעולם נברא תחילה במידת הדין כמ"ש {בראשית א, א} **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים**, לכן מתחילים את בניית המשכן ג"כ במידת הדין ולכן היה מוכרח למות מישהו ביום חנוכת המשכן.

אמר משה לאהרן: "תדע לך, הם גדולים ממני וממך" – ולמה? כי משה ואהרן שייכים למידת הרחמים, ואילו נדב ואביהוא שייכים למידת הדין – ולכן נלקחו באותו היום. ולכן מיד שנתבשר אהרן על מותם נאמר **וַיֵּדֶם אֶהָרֹן** – ולמה שתק? כי במקום של דין לא מדברים!

כותב רבינו בחי" – **וע"ד** הקבלה תבין חטאם ממה שאמר הכתוב "וישימו עליה" ולא אמר "וישימו עליהם" כשם שאמר בענין קרח {במדבר טז} ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת, וכן הזכיר עוד {שם} ונתתם עליהם קטרת, כי מלת

ינהג כך, אולם במקום זה הוא שובר לו את האופניים, ובכך ניטלת מהילד האפשרות לחזור על מעשיו הנלוזים. זו הכוונה "שפך חמתו על עצים ואבנים" – לא שבירת שימשה של חלון כדי לשכך כעס, אלא שבירת הכלי המהווה את סיבת האבדון, כתחליף לגזירת הכליה שנשקפה לכלל ישראל. כך נפתרת הבעיה על הצד היותר טוב.

כלומר יסוד הענין הוא: חורבן בית המקדש הגיע כאשר הבנין עצמו היווה סיבה לחורבן גדול יותר וכלשון הפסוק {ירמיה ז, יא}: "המערת פריצים היה הבית הזה".

לכן הנוסח הוא "מזמור לאסף" ולא "קינה לאסף", כי אף שהיה זה אסון, ובאמת הננו בוכים עליו מדי שנה בשנה, אולם מאידך דווקא בחורבן הבית היתה טמונה הצלתם של כלל ישראל.

א"כ לקח הקב"ה את נדב ואביהוא – מכל סיבה שהיא – ולמה??? כדי להכניס מורא ופחד בעם ישראל, כדי שאנשים לא יסמכו על המשכן ויעשו עבירות ויאמרו: "יש לי מאחורי מה להסתתר!"

לאחר הדברים האלה, נוכל לחזור לתחילת השיעור ולהבין דבר נפלא:

כשאהרן שומע על פטירת בניו, אומרת התורה: {י, ג} **וַיֵּדֶם אֶהָרֹן** – היה במצב של דומם! עד כדי כך, שמיד אח"כ אומר לו הקב"ה: {שם ט} **וַיֵּן וְשָׂכַר אֶל תַּשֵּׁת**; אם הוא היה במרה שחורה בגלל מות בניו, הקב"ה לא היה נגלה אליו, כי אין השכינה נגלית אלא מתוך שמחה.

הבאנו את דברי רבינו בחי"י, שכמו שהעולם נברא בדין וברחמים, כך גם מלאכת המשכן נעשתה ע"י שני אנשים שהא' מייצג את מדת הרחמים – בצלאל, והשני אהליאב בן אחיסמך – שמייצג את מדת הדין.

מלמדים אותנו רבותינו, שהקב"ה ברא את העולם תחילה במידת הדין, ובמידת הדין לא מדברים – ומה הראיה לכך?

אומרת הגמרא {מסכת מנחות כט, ב} – **אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה רבינו מהר סיני למרום לקבל את התורה, מצאו להקב"ה שהיה יושב וקושר כתרים לאותיות של התורה. המלים שבתורה כבר נכתבו בשלמות, אך הוסיף הקב"ה תגין לאותיות מסוימות. אמר לפניו משה: רבש"ע מי מעכב על ידך מלתת את התורה כמו שהיא? אמר לו הקב"ה: אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו והוא זה שעתידי לדרוש על כל קוץ וקוץ מכל עוקץ וקו קטן שבתורה, תילין תילין ערימות ערימות של הלכות. אמר לפניו משה לפני הקב"ה: רבש"ע הראהו לי! אמר לו הקב"ה למשה: חזור לאחורך וראה. משה מצא את עצמו בבית המדרש בשיעור של ר' עקיבא, והלך וישב בסוף שמונה שורות של**

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

יום של חנוכת המשכן – שהיה כתבנית העולם שנברא תחילה במידת הדין.

ידוע שפרשת פרה ופרשת שמיני מתחברות יחדיו; פרה זה "חֲקֵה חֲקֵקְתִּי גְזֵרָה גְזַרְתִּי אִי אֶתָּה רִשְׁאִי לַעֲבֹר עַל גְּזַרְתִּי" – וכך פרשת שמיני עם בני אהרן, שלא מובן למה נלקחו נדב ואביהוא – זוהי מידת הדין; אין לנו מושג בהנהגה הזו, בדיוק כפי שאין לנו מושג איך יכול להיות שסרקו את בשרו של ר' עקיבא במסרקות של ברזל; ר' עקיבא היה בין היחידים שהיו שייכים לעולם הדין שאין בו כניסה לדיבור. שם רק המחשבה שולטת. ולכן לא 'זכו' משה ואהרן למות על קידוש ה' ביום חנוכת המשכן, כיון שלא היו שייכים למידת הדין, אלא רק נדב ואביהוא.

עליה תרמוז למדת הדין, והכתוב הודיענו מחשבתם בזה, וידוע כי הקטרת למדת הדין, שנאמר {דברים לג} ישימו קטורה באפך, ולשון קטרת התקשרות הרוח במדות, תרגום {בראשית לח} ותקשור – וקטרת. ומתוך ההתקשרות ההוא בא שפע ההמשכה ממעלה למדת הדין, וממדת הדין יבא שפע הברכה על המקטיר, והמקטיר למדת הדין אין ראוי לו שיכוון אלא לשם המיוחד לבדו, נדב ואביהוא טעו בכאן אחרי מדת הדין ולא כווננו אל השם המיוחד אלא למדת הדין בלבד, ולכך לא היה אשה ריח ניחוח לה, ומדת הדין עצמה פגעה בהם, הוא שכתוב ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם.

יוצא א"כ, באותו רגע שנדב ואביהוא עשו את אותו מעשה הם משכו עליהם את מדת הדין, ולכן נלקחו מן העולם באותו

ובזכות פרשת פרה שנקרא למפטיר, יערה עלינו הקב"ה רוח טהרה ממרומים ונזכה לביאת גואל צדק ב"ב אמן ואמן!!!